

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НУБІП України

УДК 81'25:001:63

Погоджено

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету,

кандидат філософських наук, доцент
Савицька І.М.

« »

2023 р.

Допускається до захисту

Завідувач кафедри іноземної
філології і перекладу,

доктор педагогічних наук, професор
Амеліна С.М.

« »

2023 р.

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

НУБІП України

на тему: «Структурно-семантичні особливості англійської термінології в
аграрно-промисловому комплексі та її переклад українською мовою»

Спеціальність 035 «Філологія»

Спеціалізація 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно)

Магістерська програма «Англійська мова та друга іноземна»

НУБІП України

Виконав

Керівник магістерської роботи
старший викладач кафедри

Бачинський І.В.

Лугова Т.М., канд. філ.наук.

НУБІП України

КИЇВ – 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр»

Спеціальність 035 «Філологія»

Магістерська програма «Англійська мова та друга іноземна»

Спеціалізація 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

іноземної філології і перекладу,

доктор педагогічних наук, професор

Амеліна С.М.

«__» 2023 р.

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Студент Бачинський Іван Валдимович

1. Тема магістерської роботи: «Структурно-семантичні особливості англійської термінології в аграрно-промисловому комплексі та її переклад українською мовою»

Керівник магістерської роботи: Лугова Т.М., канд. філ. наук, старший викладач кафедри

затверджені наказом від «__» _____ 202 р. № _____

2. Термін подання студентом магістерської роботи: «__» листопада 2023 р.

3. Вихідні дані до магістерської роботи: загальна теорія термінології та письмового перекладу, англійсько-український аграрний словник, словник технічних термінів, наукова література про мову і переклад.

4. Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. На основі аналізу наукових праць уточнити сутність поняття «термін».

2. Проаналізувати семантичні та структурні особливості англомовних агропромислових термінів.

3. Проаналізувати та визначити способи та особливості перекладу агропромислових термінів.

5. Перелік графічного матеріалу: *презентація до доповіді*

6. Дата видачі завдання «5» жовтня 2022 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви етапів виконання магістерської роботи	Строк виконання етапів магістерської роботи	Примітка
1.	Уточнення сутності поняття «термін»	10.10. 2022 р.	
2.	Аналіз структурно-семантичних особливостей термінології	25.03. 2023 р.	
3.	Підготовка тез, доповіді та участь у науково-практичній конференції	квітень-травень 2023 р.	
4.	Аналіз та визначення способів та особливостей перекладу обраної термінології	09.07. 2023 р.	
5.	Підготовка магістерської роботи до захисту	до 5.11. 2023 р.	

Керівник: канд. філ.наук, старший викладач кафедри _____ Лугова Т.М.

Завдання прийняв «5» жовтня 2022 року _____ Бачинський І.В.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ I. АГРАРНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС ТА ЙОГО ГАЛУЗЕВІ ТЕРМІНИ.....	9
1.1 Аграрно-промисловий комплекс в часи глобалізації: Вплив нових технологій та термінології.....	9
1.2 Терміни як лінгвістична одиниця спеціальних текстів та як предмет наукових досліджень в англістиці.....	11
1.2.1. Поняття терміну, його основні ознаки.....	11
1.2.2. Класифікації термінів.....	18
1.2.3. Сфери вживання англомовних термінів.....	26
Висновки до розділу I.....	28
РОЗДІЛ II. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АГРАРНО-ПРОМИСЛОВІЙ СФЕРІ.....	30
2.1. Структурно-семантичний аналіз термінів в аграрній сфері.....	30
2.1.1. Аналіз структури англомовних термінів.....	31
2.1.2. Семантичні особливості англомовних термінів.....	37
Висновки до розділу II.....	41
РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АГРАРНО-ПРОМИСЛОВІЙ СФЕРІ.....	42
3.1. Огляд способів перекладу термінів.....	44
3.2. Аналіз особливостей перекладу англомовних термінів українською мовою.....	54
Висновки до розділу III.....	59
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

Сучасний світ вимагає від країн активно розвивати свій аграрно-промисловий комплекс (АПК) для забезпечення продовольчої безпеки, створення робочих місць і збільшення валового внутрішнього продукту. У

контексті глобалізації та міжнародної співпраці, важливо враховувати не лише

технологічний аспект розвитку АПК, але і мовний аспект. Точність та адекватність мови є важливими в аграрному і промисловому секторах, і ця стаття розглядає актуальність дослідження структурно-семантичних

особливостей англійської термінології в аграрному секторі та її перекладу на українську мову.

Сільське господарство та промисловість є ключовими галузями, які визначають економічний стан країни. Україна має великий потенціал у цих

сферах, і ефективне використання аграрно-промислового комплексу допомагає

не лише забезпечити внутрішні потреби країни в продуктах харчування, але й

здобути додаткові доходи через експорт. У цьому контексті точність та узгодженість мови грають роль у співпраці та встановленні довгострокових контрактів із закордонними партнерами.

Україна активно працює над підвищенням своєї конкурентоспроможності на світовому ринку. Ця інтеграція передбачає використання загальноприйнятої міжнародної термінології в АПК. Дослідження структурно-семантичних особливостей англійської термінології у цьому контексті допомагає

українським підприємствам і організаціям ефективно спілкуватися та

взаємодіяти з іноземними партнерами, що веде до підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Україна розвиває свою мовну політику, спрямовану на збереження і розвиток української мови. Проте, збереження білінгвізму і здатність

спілкуватися англійською є також важливими завданнями. Мова точність та адекватність важливі для ефективного спілкування як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях.

Для студентів і фахівців, які прагнуть працювати в аграрному секторі, знання і володіння англійською термінологією є важливою частиною їх освіти.

Дослідження структурно-семантичних особливостей термінології та її перекладу може сприяти покращенню методик навчання та навчальних матеріалів. Наявність якісних перекладів і правильних термінів важлива для формування високої якості освіти та професійної підготовки.

Дослідження структурно-семантичних особливостей англійської термінології в аграрно-промисловому комплексі та її перекладу на українську мову має важливу актуальність в сучасному світі. Воно сприяє розвитку

економіки, підвищенню конкурентоспроможності країни на міжнародному ринку, зміцненню мовної ідентичності та покращенню якості освіти.

Дослідження в цій області має великий потенціал для покращення співпраці та розвитку сфери АПК в Україні.

Тема роботи "Структурно-семантичні особливості англійської термінології в аграрно-промисловому комплексі та її переклад українською мовою" обрана відповідно до одного із сучасних напрямків лінгвістичних досліджень, спрямованих на вивчення змін, що відбуваються у мові.

Актуальність роботи визначається малодослідженістю теми та її новизною.

Об'єктом дослідження є англійські терміни.

Предмет дослідження: англійські терміни у галузі сільського господарства та їх відтворення українською мовою.

Мета дослідження :

Проаналізувати способи утворення та особливості вживання англійських термінів агропромислового комплексу і шляхи їх відтворення українською мовою.

Щоб досягнути поставленої мети у роботі розв'язуються такі завдання

• здійснюється аналіз спеціальної літератури з теми дослідження, а саме англomовної термінології та особливостей перекладу англomовної термінології українською мовою;

• розглядаються структурно-семантичні особливості англomовних термінів та здійснюється самостійне дослідження термінів вищезазначеної галузі;

• проводиться аналіз шляхів вiттворення українською мовою англomовних термінів галузі.

Матеріалом дослідження є спеціальна література та зібрані методом суцільної вибірки 110 англomовних термінів галузі.

У роботі використані такі **методи дослідження**: 1) загальнонаукові методи дедукції та індукції при дослідженні структур та семантичних особливостей термінів, що розглядаються; 2) метод суцільної вибірки одиниць, що розглядаються, а саме – термінів; 3) кількісний підрахунок особливостей вживання одиниць, що досліджуються, та способів їх перекладу.

Теоретичне значення роботи полягає у тому невеликому вкладі у розвиток українського перекладознавства, який здійснюється результатами самостійно проведеного аналізу.

Практичне значення роботи в тому, що результати проведеного дослідження можуть використовуватись у навчальному процесі при підготовці перекладачів.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку літератури, яка використовувалась в дослідженні, додатків.

РОЗДІЛ АГРАРНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС ТА ЙОГО ГАЛУЗЕВІ ТЕРМІНИ

1.1 Аграрно-промисловий комплекс в часи глобалізації: Вплив нових технологій та термінології

Глобалізація - це сучасний феномен, що впливає на всі сфери нашого життя, включаючи економіку, соціокультурні процеси, політику та природне середовище. Однією з важливих галузей, яка піддавалася значним змінам через глобалізацію, є аграрно-промисловий комплекс. В даному есе ми розглянемо вплив нових технологій та англійської термінології на цю галузь, а також те, як вона адаптується до глобальних викликів.

Перед тим як досліджувати вплив глобалізації на аграрно-промисловий комплекс, давайте розглянемо сутність цієї галузі. Аграрно-промисловий комплекс включає в себе всі етапи виробництва та постачання продовольства та інших сільськогосподарських товарів, починаючи з сільського господарства та закінчуючи обробкою та розподілом продукції. Це важлива галузь, яка забезпечує нашу їжу та багато інших продуктів, і має значний вплив на глобальну економіку.

Одним з ключових аспектів глобалізації є розповсюдження нових технологій та інновацій. В останнє десятиліття ми спостерігаємо стрімкий розвиток технологій, які змінюють спосіб, яким аграрно-промисловий комплекс функціонує. Наприклад, в сільському господарстві з'явилися сучасні сільськогосподарські машини, які підвищують продуктивність та знижують витрати. Технології обробки та зберігання продукції також піддалися значним змінам, що дозволяє подовжити строк придатності та зменшити втрати.

Однак разом із новими технологіями приходить і нова термінологія, яка часто базується на англійських термінах. Це стає викликом для фахівців у галузі, які повинні адаптуватися до нового лексикону, щоб ефективно

спілкуватися та впроваджувати нові практики. Наприклад, поняття "precision agriculture" (точне сільське господарство) включає в себе використання сучасних технологій, таких як GPS та датчики, для точного визначення потреби в ресурсах на кожному полі, що допомагає знизити витрати та збільшити врожайність.

Одним із важливих аспектів глобалізації є інтеграція ринків. Аграрно-промисловий комплекс став більш міжнародною галуззю, де продукція рухається через кордони, і попит та пропозиція регулюються на світовому рівні.

Це вимагає взаєморозуміння та використання загальноприйнятої термінології для обміну інформацією та укладення угод.

З іншого боку, глобалізація також вносить нові виклики в аграрно-промисловий комплекс. Зміни в ринкових умовах та конкуренції вимагають від галузі адаптації та інновацій. Технології, які розвиваються на Заході, можуть бути важливими для підтримки конкурентоспроможності галузі в глобальному масштабі.

Заключно, аграрно-промисловий комплекс у часи глобалізації стикається з новими технологіями та англійською термінологією, що впливає на спосіб виробництва та обміну продукцією. Важливою є здатність галузі адаптуватися до цих змін і використовувати нові можливості для покращення продуктивності та стійкості.

Аграрно-промисловий комплекс залишається ключовою галуззю для забезпечення продовольства та інших ресурсів в умовах глобальної інтерконектованості, і його майбутнє залежить від успішного об'єднання технологій, термінології та стратегій, які відповідають вимогам глобального світу.

1.2 Терміни як лінгвістична одиниця спеціальних текстів та як предмет наукових досліджень в англістиці

Термінологія виконує важливу функцію у лексичній структурі будь-якої мови і є невід'ємною частиною мови науки, яка відображає досягнення в конкретній галузі знань на різних етапах суспільного розвитку. Якість та обсяг термінології в галузі свідчать про рівень прогресу в цій галузі [36, 5].

Термінологія є окремою галуззю мови, пов'язаною з професійною діяльністю, де терміни об'єднуються в терміносистеми, що є ключовою складовою професійних знань, відтворених мовними засобами. Мова сприяє формуванню наукових основ та фіксації досягнень, тому термінологія стає важливою частиною науки та інших сфер [2, 6].

Останнім часом термінологія стала об'єктом дослідження різних учених.

Її унікальність полягає передусім в її міждисциплінарному характері, який включає такі галузі, як логіка, теорія інформації, лексикографія, семіотика, а особливо лінгвістика та емпіричні науки. Термінологію можна розглядати як міжнародну, оскільки вона виникла з метою полегшення науково-технічного спілкування і важлива для всесвітнього наукового співтовариства, а досягнення у галузі науки та техніки не залежать від географічних меж. Кожне нове відкриття впливає на всіх, і результати досліджень легко перекладаються на різні мови, призводячи до появи приблизно 200 000 нових термінів і видання термінологічних словників по всьому світу щорічно.

1.2.1. Поняття терміну, його основні ознаки

Слово "термін" походить від латинського слова "terminus," яке вказує на межу або кінець. У контексті термінології, це слово допомагає точно визначити

поняття, яке може бути використане в конкретній галузі знань [3]. Термін має бути об'єктивним і надавати точні визначення поняттям або явищам.

Термінологія є специфічною формою мови, розробленою для детального опису конкретної галузі знань. Вона відрізняється від загальної мови за допомогою спеціалізованої лексики, часто містить інтернаціоналізми, має власні синтаксичні особливості та специфічну граматичну структуру.

Термінологія переважно асоціюється із списком спеціалізованих слів у конкретній галузі, проте з погляду науки, обсяг термінології значно ширший. Термінологія – це галузь, яка досліджує принципи організації понять у конкретних галузях знань і людської діяльності, а також принципи визначення цих понять та відповідність термінів. Термінологічні дослідження охоплюють терміни з різних галузей знань, що пов'язані з різними науковими напрямками та технічною діяльністю [21, 14].

Фахова мова використовує специфічний набір слів, які підпорядковані більш обмеженим правилам порівняно з розмовною мовою. Саме слово "термін" має походження від латинського "terminus," що означає "межу" або "кінець." Це пояснює необхідність стислого та точного визначення термінів у конкретному контексті. Кожен термін має мати чітке визначення, і правильне формулювання поняття впливає на термін та його використання. Ідеальний термін – це той, який може бути використаний без контексту, оскільки його семантичне поле побудоване так, що воно не плутається з іншими словами. Проте досягнення цього ідеалу у термінології не завжди можливе.

Термінологія та її розвиток є невід'ємною частиною прогресу цивілізації. Усі соціальні, політичні та економічні зміни, а також наукові та технологічні

відкриття створюють нові концепції, процеси, пристрої та функції, які мають бути названі певним чином, щоб забезпечити обмін інформацією та досвідом. Технологічні інновації, такі як відео, DVD або флеш-накопичувачі, можливо,

були відомі вже давно, але коли вони з'явилися на ринку, терміни, які використовувалися для їх опису, часто були новими для англійської мови.

Термінологія має бути не просто «словниковим запасом», а організованою концептуальною системою із систематичним набором правил, що полегшує розуміння, створення та переклад термінів.

Розвиток техніки та відсутність чітких територіальних меж у наукових дослідженнях швидко сприяли розширенню термінології, систематизації нових понять і пошуку еквівалентів термінам, отриманим в інших мовах світу на основі існуючої термінології.

Сучасна література визнає термінологію наукою, що вивчає термінологічні одиниці та сукупність термінології певної галузі спеціальних знань. Коли ми говоримо про термінологію в першому значенні, то важливо підкреслити, що

вона досліджує побудову, створення, розвиток і нормативні аспекти використання термінологічних одиниць. Іншими словами, термінологія - це наука, яка вивчає принципи організації понять у конкретних галузях знань і

людської діяльності, а також відповідність між принципами та термінами, що визначають ці поняття, з метою покращення спілкування між експертами, які обговорюють пов'язані питання процесу. їхні сфери знань.

У задачі термінології вирішальну роль відіграє вивчення словникового складу термінів, виразів, що вживаються певною групою в мові для опису

функцій, пояснення сутності тощо. Крім того, важливим завданням є розробка загальної та детальної теорії термінології. Ці завдання можна розділити на три

основні питання: вивчення функцій спеціальної лексики, вибір оптимального способу створення нової термінологічної системи та вдосконалення існуючих систем.

У лінгвістиці традиційно розрізняють два підходи до термінології. Перший підхід передбачає розгляд термінології як самостійної галузі національної мови, що має відношення до професійної діяльності. Другий підхід стверджує, що терміни є складовими словами природної мови. У працях багатьох науковців термін розглядається як постійний елемент у загальноприйнятій лексиці, без змінних ознак, ідеальний термін [5, 203].

Відмінність між терміном та лексичною одиницею, яка не є терміном, полягає у сфері їх функціонування, а не у їхніх специфічних лінгвістичних особливостях. Доказом того, що термін є лінгвістичною одиницею, є його властивості, такі як синонімія, омонімія, полісемія і інші, які суперечать принципу термінологічної однозначності. Термін, який має всі ці лінгвістичні характеристики лексеми, одночасно сприяє досягненню однозначності всередині терміносистеми, униканню синонімів та збереженню самостійності. Проте, у реальному спілкуванні він все ж може підтримувати певний рівень цих характеристик. Термін існує завдяки існуванню термінологічної системи, до якої він належить. Існування терміна як окремої лексичної одиниці є абсолютним, тоді як існування терміна як терміна є відносним.

Об'єктом дослідження в термінології є термін, який є звичайною лінгвістичною одиницею. Такий термін використовується для уявлення понять у певній галузі знань і є важливою частиною словникового складу мови. Терміни несуть головне смислове навантаження в спеціалізованих текстах та мають велике значення для професійного та наукового спілкування.

У літературі існує безліч визначень терміну. Подивимося на кілька з них.
 Згідно з Новицьким, термін - це слово або фраза, яке має чітке визначення та зазвичай використовується в наукових або технічних контекстах [6, 22].

Елемент лексики (лексема, фразеологічний зв'язок), що використовується в конкретній галузі знань або діяльності людини щодо конкретних об'єктів (як матеріальних, так і понять) в цій галузі, формується у короткий і однозначний спосіб. Точність та унікальність терміну досягаються завдяки його визначенню

[7].

- Термін - це лінгвістичне визначення поняття, яке відноситься до певної галузі професійних знань;

- Термін - це слово або словосполучення, яке надає визначення спеціалізованого поняття в певній галузі промисловості, науки, культури і т. д., і використовується переважно фахівцями цієї галузі;

- Термін - це лексична одиниця конкретної спеціалізованої мови, яка виражає загальне або специфічне або абстрактне поняття в рамках конкретної спеціалізованої галузі знань і діяльності;

- Термін - це мовний знак (слово або словосполучення), що входить до спеціалізованої лексики і відрізняється від слів і фраз загальної мови [8, 13];

- Термін - це слово або словосполучення, що використовується в певній галузі користування, являє собою назву наукової або технічної концепції і має чітке визначення;

- Термін - це слово або поєднання слів, яке точно вказує на поняття в галузі науки про техніку або мистецтво;

– Термін - це спеціальний мовний знак (слово або словосполучення), яке називає поняття в конкретній науковій або прикладній галузі.

Термінологія - це спеціальне слово, яке визначає поняття, явище, процес або ознаку в певній сфері знань або практичного використання. Важливо

відзначити, що серед основних характеристик цього терміна зазвичай розглядають характеристики, такі як обмеженість використання в певній сфері професійного життя, номінативний характер, умовність, контекстна

незалежність, відсутність емоційно-експресивного вираження, системність

(тобто термін є складовою частиною певної терміносистеми та відповідає основним термінологічним вимогам лише всередині цієї системи), ясність (в межах певної терміносистеми), точність (в межах певної терміносистеми) і

простота.

Терміни завжди обмежені конкретним лексичним контекстом, межі якого визначаються конкретною реальністю, і це не дивно, що поняття термінології

нерозривно пов'язане з терміном LSP, або "Мова для Спеціальних Потреб".

Термін був введений у західноєвропейських країнах для опису мов у науці, техніці та інших галузях знань і відрізняє мови спеціального призначення (LSP) від загальних мов (LGP), вказуючи на тісний зв'язок LSP зі структурою

загальних мов. Отже, це лінгвістична підструктура, яка існує окремо від

загальної мови і функціонує як мова в конкретному професійному контексті.

У кожній технічній мові існує власний словник, який базується на конкретній системі термінів та встановлює власні правила використання

термінологічних одиниць у текстах, визначаючи когнітивний синтаксис, який в

свою чергу впливає на структуру створених текстів, тобто формує структуру макрознаків.

Термінологічні рекомендації, розроблені за погодженням ЮНЕСКО, вказують на те, що в даному контексті йдеться про "спеціальні мови" (LSP) різних професійних співтовариств, членство в яких передбачає знання

конкретного предмета чи інших видів знань. Представники цих спільнот в

цілому погоджуються з принципами мовної конвенції, яка не завжди співпадає

з принципами Загальної мовної конвенції (LGP). Оскільки сучасне суспільство перебуває під сильним впливом науково-технічного прогресу, спеціальні мови

все більше впливають на розвиток відповідних загальних мов.

Вже згадана термінологічна лексика - це колекція термінів, які

відображають рівень знань у певній галузі людської діяльності. Саме словники окремих термінологій є основою для галузевого лексикографічного

дослідження. Проте термінологічна лексика не має єдиної структури; вона

складається з окремих, тематично відповідних термінологічних полів, в яких

розташовані термінологічні мікросистеми (парадигми/термінологічні ряди), які мають структуру, доступну для аналізу, як безпосередню складову поля. Це

набір термінологічних одиниць, створених за допомогою "термінологічного

квадрата" для певної термінологічної одиниці [9, 57].

Говорять про необхідність співпраці між технічними фахівцями та

лінгвістами, лексикографами і постійну потребу в стандартизації та уніфікації

термінології у спеціальних текстах уже протягом багатьох років. Що стосується

термінології, то мовознавство в першу чергу розглядає питання правильності та перекладу термінів. Важливо відзначити роботи, в яких "технічна мова"

розглядається окремо від національної мови, і автори зосереджені на аналізі

термінологічних одиниць.

Навіть короткий огляд літератури з цієї теми свідчить про те, що дослідження термінології, орієнтоване на конфронтацію мов, залишає ряд не вирішених питань і поки що залишається за межами дослідницького інтересу лінгвістів. Це можливо завдяки вимогам, які необхідно враховувати для таких досліджень: знання мови, досвід роботи з фаховими текстами, володіння обома мовами, професійний досвід перекладу на обидві мови та наявність фахового словника [42, 21].

1.2.2. Аналіз класифікації термінів

Існують численні класифікації термінів, які можна розділити за кількома ознаками, такими як галузь використання, будовні особливості, метод побудови і інші. Виділяє терміни-слова (що визначаються одним словом), терміни-сполучення (які можуть бути вільними або зв'язаними словосполученнями) і терміни-багатокомпоненти (складаються з трьох чи більше компонентів).

Словосполучення можуть бути поділені на три типи [19, 33]. Перший тип - це концептуальні словосполучення, в яких компоненти відносяться до словникових слів. Це окремі і незалежні слова, які можуть вживатися окремо від фрази. Вони зберігають своє власне значення. Коли вони об'єднуються у словосполучення, вони формують нове значення, що має своє власне значення.

Другий тип фразеологічних термінів можна класифікувати у трьох різних групах:

1) Складається з технічного терміна та часто вживаного слова.

2) Складаються з першого спеціального компонента - прикметника, що характеризує певну галузь науки.

3) Формуються компонентами, де другий термін, який є головним, у поєднанні з першим утворює спеціалізоване значення для даної галузі.

Терміни - це слова та їх поєднання, які використовуються для позначення конкретних понять та об'єктів, що вживаються в певній галузі, чи то це наука, техніка, право чи інші галузі. Терміни можуть бути словами, які використовуються, наприклад, у вузькому контексті предметної області, і значеннями, що відносяться як до цієї предметної області, так і до

загальноживаних значень. Терміни виступають як спеціалізовані лексичні одиниці, відрізняючись від природних лексичних одиниць. У тексті розглянуті відмінності між термінами та загальною лексикою, а також той факт, що терміни не завжди підкоряються принципам літературних мов.

Крім опису термінологічних одиниць, представники цього підходу також акцентують увагу на стандартизації, гармонізації та уніфікації термінологічної лексики. З іншого боку, представники дескриптивної школи стверджують, що

термін не є спеціалізованою лексичною одиницею, а лише тим, що використовується в спеціальному контексті. Як підкреслює Овчаренко Н., цю позицію підтверджує той факт, що кожне слово національної мови може стати предметом термінологізації, і кожен термін може піддаватися детермінологізації.

В термінології загального вжитку можна виділити три етапи:

- 1) Претермін - початкове закріплення поняття в даній сфері.
- 2) Квазітермін - термінологічна одиниця, яка шукає оптимальне визначення об'єкта в межах даної термінологічної лексики з метою досягнення унікальності в цій лексичній групі.

3) Термін - це умовна одиниця, яка відповідає оптимальному визначенню поняття в межах конкретної галузі знань і чітко вирається в межі відповідного термінологічного словника.

Термін в першу чергу представляє собою результат думок фахівців і інструмент для професійного спілкування. Його основною метою є вербалізація понять, які можуть бути абстрактними або конкретними, у конкретній галузі знань чи професії.

У цьому контексті розподіл знань в певній галузі часто вважається одним із ключових термінологічних критеріїв. Ця ідея відзеркалюється у самому слові "термін", яке походить від латинського "terminus", що означає "межа". Однак слід зазначити, що не всі розділи науки або професії відповідають однаково цій

вимозі. Наприклад, деякі вчені стверджують, що в будь-якій системі термінології можна виділити три типи термінів:

- Лексика з низьким ступенем термінологічності включає загальнозживані лексичні одиниці, які є складовою частиною термінологічної системи, приклади цього включають назви простих предметів (наприклад, "голова" та "рука" в медичній термінології).

- Лексика з помірним ступенем термінологічності представляє собою загальну лексику, яка може застосовуватися в кількох галузях термінології (наприклад, загальні терміни, такі як "поршень" та "двигун").

- Вузькоспеціалізована лексика стосується лише певної предметної області (наприклад, "целюлоза" в цукровій промисловості). Терміни з низьким рівнем термінологічності та однаковими одиницями в загальній мові часто не мають спільного значення.

Лексика з помірним ступенем термінологічності, яка є результатом явища транстермінологізації, полягає у використанні певною лексикою термінологічних одиниць з інших контекстів, адаптованих до її власних потреб.

Це явище виникає внаслідок міждисциплінарних зв'язків та загальних категорій наукового мислення. Термін, що представляє лексичну одиницю, також входить до певної терміносистеми, де всі терміни взаємопов'язані і створюють ієрархічну структуру.

Термін вважають правильним, якщо він відповідає таким критеріям:

1. Функціональність - термін повинен вирішувати відповідні прогалини в системі найменувань.

2. Логічність - термін повинен створювати відповідні асоціації з визначенням, тобто його значення повинно відповідати змісту поняття, яке він визначає.

3. Системність - термін як з погляду форми, так і значення, повинен займати відповідне місце в певній лексичній системі, і виражений ним термін повинен бути частиною системи понять конкретної сфери.

4. Відтворюваність - конструкція терміна повинна дозволити створення похідних назв.

5. Економічність - термін повинен бути коротким та легким для вимови.

6. Коректність - термін повинен відповідати лінгвістичним нормам.

Діяльність, спрямована на поліпшення індивідуальної термінологічної лексики через розробку єдиної та однозначної термінології, відома як термінологічна робота і підпорядкована міжнародним інституціям, таким як ISO (Міжнародна організація стандартизації), і національним органам, таким як РКН

(Польський комітет стандартизації). Залежно від того, чи спрямована термінологічна робота на створення загальних термінологічних стандартів або принципів для певної галузі, розрізняють базову термінологічну роботу та спеціальну. Останній спрямований на конкретного користувача і включає визначення меж спеціалізованих знань, уточнення та упорядкування понять і термінів, систематизацію термінів та розробку принципів правильного визначення та порівняння терміносистем різних мов.

Технічна лексика виявляє всі свої основні риси (як однозначність, точність, відсутність емоційної виразності, систематичність і інше) в межах певного термінологічного діапазону, за межами якого ці характеристики вже не мають чинності. Проте навіть у чітко визначеній предметній галузі спеціальна лексика не є однорідною і не відповідає однаково заданим критеріям.

У межах технічної лексики, крім термінів, існують умовні одиниці, чия основна мета полягає в вербалізації логічної моделі певної системи знань. Це необхідно для точного відображення теорії та методології певної галузі наукового та професійного життя. Варто також виділити спеціальну лексику, яку часто називають професіоналізмами або інші фахові слова. Ці професіоналізми використовуються у неформальному спілкуванні представниками конкретних професійних груп та можуть бути синонімами до термінів, що вживаються у цій галузі.

Термін використовується як спеціальне позначення в термінології для визначення певного поняття. Професіоналізм, натомість, завжди створений спеціально для заміни терміну. Однією з основних особливостей технічної мови є її "півофіційний" статус, який відсутність наукового відтінку і відсутність можливості стилістичного оздоблення, яку терміни несуть.

У відміну від традиційних термінів, технічна лексика має нерозривний зв'язок із національною лексикою. Зазвичай, у звичайній технічній лексиці відокремлюють поняття "номен" і "термін". Номени або номенклатурні вирази

відображають реальні матеріальні об'єкти і відносини, наприклад: об'єкт -

ідеальне відображення об'єкта - вираз. Відповідно до цього підходу, поняття є

абстрактним ідеальним об'єктом, що виникає як розумова конструкція і описує відношення між об'єктом, поняттям і виразом (наприклад, номінальна

ефективність). У цьому контексті, термін (у вузькому розумінні) вказує на

теоретичне поняття, поді як номен описує емпіричний аспект [9, 14-15]. Сутність

терміну відображається у визначенні, в той час як номен, навпаки, має конкретне вираження, яке на практиці легше представити, ніж описати. З урахуванням цих

вказівок, залежно від обраної методології, предметом дослідження термінології

можуть бути [9, 15]

а) Вузькоспрямовані терміни (теоретичні концепції, такі як номінальна ефективність),

б) номени (номенклатурні назви)

в) Вирази (терміни та номени),

г) Фахова лексика (терміни, номени, технічна мова).

Терміни повинні відповідати 14 встановленим правилам термінології:

– Стабільність (зберігати існуючі назви без змін),

– Вітчизняність (терміни мають мати корені в національній мові),

– Міжнародність (етимологія повинна відповідати міжнародним назвам),

– Однорідність (термін повинен бути або вітчизняним, або іноземним, але не поєднувати їх),

– Логічність (формулювання терміну повинно створювати значущі асоціації),

– Системність (назви понять на різних рівнях повинні відповідати назві

більш вищого поняття),

– Стилістичність (кожен термін повинен містити лише одну інформацію про кожне явище),

– Ясність (кожен термін повинен визначати лише одне поняття),

– Уніфікованість (тільки один термін повинен визначати це поняття),

– Відтворюваність (джерела терміну повинні включати створення похідних назв),

– Уніфікованість (якщо можливо, термін повинен містити загальну структуру для споріднених термінів),

– Ефективність (термін повинен бути максимально коротким і легко

вимовлятися),

– Коректність (термін має відповідати вимогам правильності мови),

– Емоційність (термін не повинен викликати емоційних заперечень)

Деякі з цих принципів суперечать один одному, як, наприклад, принципи

вітчизняності та інтернаціональності. Проте важливо прагнути обирати термінологічні терміни, які відповідають якомога більшій кількості термінологічних принципів одночасно [22].

Термін включає в себе як поняття (у вузькому розумінні цього слова), так і частини мови. Важливим є те, що вони створені свідомою діяльністю конкретної професійної групи. Тому звичайна лексика входить в сферу

термінології. Навпаки, технічна лексика є складовою природного словника і не є об'єктом аналізу. Термін може бути визначений як слово (або словосполучення) з умовною або чіткою концептуальною структурою, яке однозначно

визначається своїм значенням і не має емоційних асоціацій, але має властивості

формування слів [9, 21]. Іншими словами, термін - це звичайний мовний знак з чітко визначеною семантикою в рамках певної термінологічної лексики і без виразних конотацій. У літературі з цього питання термін тісно пов'язаний з

науково-технічним іменником (хоча також включає в себе терміни, що

використовуються в мистецтві та спорті), які виступають як уточнюючі іменники.

Терміни в системі термінології можна розділити на загальнонаукові,

міжгалузеві і вузькоспеціальні. Перші два види термінів функціонують у кількох

терміносистемах, особливо в споріднених, тоді як останній тип відображає специфіку певної системи.

Терміни відрізняються від загальномовних слів тим, що вони перш за все використовуються як інструменти для пізнавальної та практичної діяльності, а також як засіб комунікації серед фахівців. У той час як слова загальної мови служать передусім для повсякденного спілкування.

Основні відмінності термінів від загальномовних слів включають:

1. Спеціалізацію, оскільки термін використовується конкретними користувачами в певних ситуаціях та стосовно певних об'єктів.

2. Умовність, оскільки термін не виникає природним чином, а є результатом цілеспрямованої діяльності певної професійної групи.

3. Системність, оскільки кожен термін завжди входить до певної термінологічної системи.

4. Точність і ясність, оскільки кожен термін має чітке визначення та системне значення в межах певної сфери або галузі людської діяльності.

5. Відсутність емоційного або стилістичного забарвлення, оскільки термін служить когнітивним та практичним цілям.

1.2.3. Сфери вживання англійських термінів

Терміни англійською мовою широко використовуються в різних галузях промисловості та науки. Англійська мова є міжнародною мовою спілкування, тому терміни зазвичай спочатку з'являються англійською мовою і потім розповсюджуються на інші мови. Наприклад, для успішної взаємодії з

іноземними партнерами, необхідно розуміти економічні терміни англійською мовою. Оскільки деякі професійні галузі, такі як інноваційна медицина, IT, сільське господарство, електроніка тощо, швидко розвиваються, важливо вивчати правила і закони, які формують професійну англійську термінологію

[38, 282]. Сучасна англійська економічна термінологія є динамічним лінгвістичним полем, яке відображає та реєструє процеси та результати подій на мовному рівні, і цю ситуацію можна спостерігати у засобах масової інформації.

Також важливо враховувати, що в умовах зростаючої глобалізації країн і міжнародних відносин, розуміння англійської правової термінології, разом із термінологією нормативно-правових актів у правових документах, які містять окремі правові рекомендації, вимоги та положення, має велике значення.

Однією з особливостей розвитку словникового складу практично всіх мов є збільшення ролі англійських термінів у багатьох сферах спілкування. В поточний період кількість термінів у розвинених мовах значно перевищує кількість загальнозжованих слів [13, 6]. Розвиток суспільства потребує

глибокого вивчення основних наукових понять і створення термінів для позначення науково-технічних новоутворень. Англійська термінологічна система є однією з найбільш розвинених, вона постійно змінюється і

поповнюється новими термінами. Англійська мова є світовим мовним кодом 20

століття, який має міжнародний статус. Англійська є основною мовою в Інтернеті. Нюю володіє приблизно 1,5 мільярда людей. 80% наукових досліджень у світі публікується англійською мовою, а з 10 000 щоденних газет друкується

близько 50%. Вона є рідною для 12 країн, а словниковий запас англійської мови

налічує близько двімільйона слів [15].

Лексичні запозичення представляють собою особливий додатак до словника будь-якої мови. Англіцизми - це слова, що мають походження з

англійської мови [16, 246], і все частіше відзначаються як повноправні складові

нашої мови. Англіцизми відповідають нормам іншої мови і вживаються на тому ж рівні, що й власний синонім. З розвитком ІТ-сфери, останнім часом практично

усі мови відчувають вплив англійської мови, і, отже, кількість англіцизмів у

інших мовах зростає з кожним роком. Термінологічна лексика граматично

приспосовується до мови отримувача. Рівень адаптації різний, але розрізняють повністю та частково прийняті терміни. Зокрема, варто звернути увагу на

розмовні терміни, які стали частиною жаргону. Вони розглядаються як слова, що

не використовуються в звичайній мові або мають особливе лексико-семантичне значення [17, 52].

Сленг є помітною рисою повсякденної мови. Це виникає через зручність або бажання виділитися з інших груп. За словами О.М. Медвідь, сленг

відображає характер молодого покоління, є засобом гумору, допомагає привернути увагу оточуючих, підкреслити особливу рису явища та спростити спілкування [17, 54].

Часто використовуються англійські абревіатури. У них цифри і букви можуть служити як фонетичні компоненти складів і слів. Наприклад, 4 в слові B4, тобто перед ним. Те ж саме відбувається з буквами, коли вони позначають

звукосполучення, що відповідають звукам при читанні алфавіту. Наприклад, b у випадку b4 [18, 253]

Не дивлячись на загальнопоширену думку про те, що англійська мова виконує роль посередника у професійному спілкуванні, важливо відзначити, що щодо мов, які охоплені описаною ситуацією, це правило стосується лише

діяльності науковців, які розробляють самостійні технічні проекти, особливо у міжнародних колективних зусиллях. Після завершення цього етапу роботи відповідальні за втілення проекту отримують повний комплект документації,

включаючи описову та експлуатаційну інформацію, і питання використання іншої термінології, окрім тієї, що використовується в даній мові, не виникають [42, 18]. Спеціалізована термінологія охоплює дуже широкий спектр, що

постійно розвивається, і часто виходить за межі інтересів лінгвістів-термінологів.

Висновки до розділу I

Аграрно-промисловий комплекс (АПК) відіграє значущу роль у глобальному господарстві, забезпечуючи продовольчу та сировинну безпеку.

Розвиток технологій сприяє підвищенню продуктивності та впровадженню нових сфер в сфері АПК, але вимагає адаптації до швидких змін і використання нових термінів та понять.

Слова, в якості лінгвістичних одиниць у спеціалізованих текстах, визначаються за їхніми основними характеристиками, такими як умовність,

визначеність, систематичність та відсутність емоційної виразності. Вони є важливими для точного та зрозумілого спілкування в спеціалізованих галузях.

НУБІП України

Класифікація термінів допомагає їх систематизувати в залежності від призначення та властивостей, сприяючи кращому розумінню та аналізу спеціалізованих текстів.

НУБІП України

Терміни широко використовуються в різних галузях, таких як наука, технологія, медицина, економіка та інші, і є необхідною складовою професійної мови, сприяючи точному та зрозумілому спілкуванню в цих галузях.

НУБІП України

Аналіз першого розділу надав важливі знання про роль АПК в умовах глобалізації, а також про особливості та класифікацію термінів у спеціалізованих текстах, що є основою для подальших досліджень та розуміння англomовних текстів, особливо в контексті аграрно-промислового комплексу.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ II. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНОЛОГІЇ АГРАРНО-ПРОМИСЛОВОЇ СФЕРИ

2.1. Структурно-семантичний аналіз термінів в аграрній сфері

Аналіз термінів на структурно-семантичному рівні представляє собою важливий аспект лінгвістичного дослідження, спрямований на розкриття будови та значення термінів у мові. Основна мета цього аналізу полягає в розгляді лексичної структури термінів, їхнього походження та семантики, а також в встановленні взаємозв'язків між ними. Важливим є розуміння того, як терміни використовуються в конкретних контекстах та галузях знань.

Семантика термінів вказує на їхню семантику та відповідність конкретним поняттям чи явищам. В аналізі семантики досліджується, як терміни виражають певні концепції та відношення між ними. Семантика допомагає розкрити, як терміни використовуються для передачі спеціалізованої інформації та як вони відображаються у мовленні.

Структура термінів включає їхню лексичну будову, склад та компоненти. Вивчення структури термінів допомагає визначити, як вони формуються та які морфологічні та синтаксичні особливості в них мають. Розуміння структури термінів допомагає вивчати їхнє походження, а також розкриває зв'язок між термінами та їхніми компонентами.

Аналіз термінів на структурно-семантичному рівні є важливим інструментом в лексикології та термінології, оскільки дозволяє краще розуміти та пояснювати специфічну лексику в різних галузях знань та професійних галузях. Цей аналіз сприяє поліпшенню комунікації між фахівцями та науковцями, а також сприяє розвитку точності та ясності мовлення в спеціалізованих галузях.

2.1.1 Аналіз структури англомовних термінів

Мовознавці відводять важливе значення дослідженню структурно-семантичних аспектів термінології, оскільки значна частина мовного складу

складається з фахової лексики. Мова як система має свої закони та концепти, що формуються завдяки новим засобам, які містяться в спеціалізованій лексиці та потребують належної номінації.

Однією з найбільш розповсюджених форм номінації технічних термінів є використання багатозначних загальних слів спеціалізованого спрямування. При використанні загальних слів із різних галузей науки виникають однакові закони та механізми для формування різних значень їхнього вживання.

Було проведено аналіз 110 термінів на основі глосарію AGROVOC, створеного Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (FAO).

Серед цих термінів виділено декілька структурних типів термінологічних одиниць:

1. Прості терміни, що складаються лише з одного слова, такі як "spikes," "trawlers," "digesters," тощо.
2. Складні терміни, які складаються з двох слів і пишуться разом чи через дефіс, такі як "biodegradation," "homeotherms," тощо.

3. Складені терміни, які мають декілька компонентів, такі як "alternative agriculture," "plant defence reactions," "feed safety," тощо.

4. Терміни-скорочення, аббревіатури та акроніми, як "FAO," "CGIAR," тощо.

З цього прикладу видно, що у формуванні англійських термінів використовуються ті ж методи словотворення, що і в лексиці літературної англійської мови. Із обраних термінів 22 є простими термінами, 3 - термінами-

скороченнями, 25 - складними термінами, і 45 - складеними термінами.

Найбільшу кількість термінів складають складені терміни.

Складені терміни - це терміни, які утворюються шляхом об'єднання двох або

більше самостійних слів для створення нового слова з унікальним значенням.

Такі слова відображають синтаксичні та семантичні відносини між їхніми складовими частинами. Теорія складених слів досліджує явища, пов'язані з процесами утворення, розуміння та вживання складених слів у мовній системі.

Ключові аспекти теорії складених слів включають в себе наступне:

- Морфологія та будова: Теорія досліджує методи поєднання слів та їх структурні характеристики. Слова можуть бути об'єднані шляхом поєднання коренів, афіксації (додавання префіксів та суфіксів), абрєвіації (скорочення),

скорочень тощо.

- Семантика: Теорія розглядає, як семантика складених слів виникає зі значень їх компонентів. Деякі складені слова мають буквально значення, де

компоненти сприяють утворенню нового слова на основі значення кожного слова окремо. Інші можуть мати фігуральне або метафоричне значення.

- Синтаксис: Теорія вивчає синтаксичні відносини між компонентами складених слів та їхню роль у реченні. Деякі складені слова можуть вживатися як іменники, прикметники, дієслова і так далі, відповідно до контексту та синтаксичних правил.

- Використання в мовленні: Теорія розглядає, як складені слова використовуються в реальному мовленні, а також їхню частоту вживання в

мовленні. Деякі складені слова є загальноповживаними та широко вживаними, тоді як інші можуть бути більш технічними або спеціалізованими.

• Порівняння з іншими мовними явищами: Теорія складених слів також порівнюється з іншими морфологічними та семантичними явищами, такими як афіксація, композиція, аббревіація, деривація тощо.

Одиничні терміни, прості терміни, складаються з одного слова і не потребують подальшого розгляду чи аналізу для зрозуміння їхнього значення. Вони є базовими мовними одиницями та використовуються для найбільш прямого й очевидного позначення конкретних об'єктів, понять або явищ.

Основні характеристики одиничних термінів включають такі:

1. Односкладовість: Одиничні терміни складаються лише з одного слова. Вони не мають префіксів (приставок) чи суфіксів (суфіксів), які можуть додаватися до слова для зміни його значення чи граматичних характеристик.

2. Однозначність: Зазвичай одиничні терміни мають одне значення, і їх розуміння не потребує додаткового контексту чи пояснень.

3. Функціональність: Одиничні терміни служать для швидкого та ефективного спілкування, оскільки вони є короткими та виразними. Вони використовуються для найменування конкретних предметів, явищ, якостей чи дій.

4. Базовий словниковий запас: Одиничні терміни складають основну лексику мови і є першими словами, які вивчаються в мові. Вони представляють фундаментальні поняття та ідеї.

5. Побудова словникового запасу: Одиничні терміни є фундаментом для подальшого розширення словникового запасу шляхом утворення складених слів, деривації та інших лінгвістичних процесів.

Одиничні терміни важливі для різних аспектів мовознавства та мовної комунікації. Вони є невід'ємною частиною мовного спілкування та допомагають створювати зрозумілі, однозначні повідомлення.

Аналізований матеріал також має достатньо складних термінів. Для точного перекладу цих термінів важливе абсолютне розуміння їх значень перекладачем. Це можливо тільки за умови, що вивчені особливості всіх видів морфологічного словотворення в агротермінології. Виділяють такі види

морфологічного словотворення:

- афіксація (включаючи префіксацію та суфіксацію),
- словоскладання;

- конверсія;

- реверсія або зворотний словотвір;

- контамінація;

- скорочення.

Для кожного виду морфологічного словотворення характерні власні особливості термінології [19, 43].

Афіксація - це спосіб утворення слів, за якого до основи слова додається афікс (префікс, суфікс, інтерфікс і т. д.). Найпоширенішими способами афіксації в термінології є:

1) префіксація - спосіб утворення слів, при якому префікс (афікс), додається перед коренем слова (наприклад, "overfishing");

2) суфіксація - спосіб утворення слів, при якому суфікс (афікс), додається між коренем слова і закінченням (наприклад, "trawler");

3) префіксально-суфіксальний - спосіб утворення слів, при якому додаються і префікс, і суфікс (наприклад, "revegetation").

Словотвір - це створення слів шляхом поєднання кількох основ в одному слові, яке має закінчену будову. Незалежно від того, з якої кількості слів складаються такі слова, вони мають однакове значення і вважаються лексемами.

Ця явище відома як основоскладання кількох слів і характеризується тим, що відсутні розділові голосні звуки [20, 3].

Компресія - це спосіб словотвору, який включає синтаксичне переміщення слова або поєднання слів без зміни структури їх компонентів.

Композиція - спосіб словотвору, при якому відбувається природне поєднання декількох основ слів або основи та цілого слова, і це може відбуватися як з використанням інтерфіксів, так і без них.

Конверсія - це спосіб словотвору, при якому нову основу створюють з уже існуючої, переосмислюючи її, при цьому не змінюючи форму (наприклад, "sheepdog") [21, 20].

Інверсія - це спосіб утворення слів шляхом відкидання афіксів.

Контамінація - це вплив одного слова на інше, що призводить до створення нової форми, яка містить ознаки обох слів.

Скорочення - це спосіб утворення слів, при якому об'єднуються скорочені основи, скорочені та повні основи, що призводить до створення похідного слова шляхом зменшення вихідної одиниці. Скорочені слова, які утворені з перших

літер або інших частин термінів, називають абревіатурами. Абревіатури поділяються на такі категорії:

1) Звуковербальні (CGIAR) - їх слід вимовляти, як окремі літери або звуки;

2) Акроніми (FAO) - фонетична структура відповідає фонетичній структурі загальноживаних слів. Для формування акронімів використовують частини слів, які входять до складу початкових термінів. Наявність акронімів характерна

для науково-технічних текстів. Акроніми допомагають скорочувати слова та сприяють компактності лексичного складу, що є важливим у науково-технічних текстах [19, 44].

В літературній мові використання скорочень не є найбільш поширеним, хоча вже в 20 столітті цей спосіб словотворення почав набувати популярності, особливо в розмовній мові і сленгу [43].

Існують кілька принципів, які визначають структуру галузевої термінології:

- Принцип перекладу, де терміни формуються переважно за допомогою перекладу із англійської на українську мову.

- Принцип опори на рідну мову, коли терміни створюються на основі українських слів та концепцій.

- Принцип термінологізації неслів, де слова, що вже існують в загальній лексиці, набувають нового значення та стають частиною агропромислової термінології.

- Принцип уніфікації, оскільки галузева термінологія іноді переносить терміни з інших галузей науки та техніки на стику суміжних галузей.

- Поєднання українських слів з англійськими словами та скороченнями.
- Поєднання термінів, яке має сенс в англійській мові

- Правопис складних термінів, наприклад, написання слів через дефіс.

Терміни, які мають ознаки (морфологічні, фонетичні, синтаксичні) слова української мови, відрізняються низкою ознак, які не є характерними для української мови, тому галузева термінологія взаємодіє з національною мовою

та частково співпадає з нею. Іноді вона відповідає межах української мови, а

іноді виходить за їхні рамки.

2.1.2. Семантичні особливості англومовних агропромислових

термінів

Різні поняття, розподілені за лексико-семантичними характеристиками, займають відповідні позиції в структурі відповідної категорії. Ці категорії є

великими семантичними групами та представляють собою ключові поняття при

систематизації спеціалізованої термінологічної лексики. Як відзначав Д. С.

Лотте, існують 4 категорії понять: об'єкти, процеси (явища), властивості та множини [35, 78]. Інші дослідники в технічній лексиці виділяють такі категорії

понять: предмети, процеси, умови, режими, характеристики, цінності, одиниці

вимірювання, наука, професії [35, 79].

Терміносистема стосується всієї термінології в певній галузі і підкреслює важливість системності в термінології. Терміносистему можна розглядати на

рівні окремих компонентів, де ключовим є поняття термінологічного поля.

У центрі термінологічного поля зазвичай розташоване головне або родове поняття, яке у нашому випадку є "сільське господарство". Усі терміни пов'язані з цим поняттям, але можуть визначати різні тематичні напрямки для класифікації агропромислових термінів:

1. За сферою застосування. Терміни можуть відноситися до окремих галузей агропромислового комплексу, таких як сільське господарство, тваринництво, рибальство, лісництво і т. д.

2. За процесом: Терміни можуть описувати конкретні процеси, такі як вирощування, збирання, обробка, зберігання, транспортування, маркетинг і т. д.

3. За продуктом: Терміни можуть стосуватися конкретних продуктів, таких як зерно, овочі, фрукти, м'ясо, молоко, яйця і т. д.

4. За технологією: Терміни можуть відноситися до певних технологій, таких як органічне землеробство, гідропоніка, аеропоніка, біотехнологія, генна інженерія і т. д.

Кожен з цих напрямків представляє собою мікрополе в загальному термінологічному полі агропромислової термінології. Оскільки мікрополя можуть перетинатися з різних причин, ці сфери можуть співпадати.

При обговоренні семантичних ознак понять слід зауважити, що не всі семантичні аспекти слова і не всі лексичні одиниці враховуються. Семантична різниця термінів порівняно з іншими лексичними одиницями полягає в тому, що семантика термінів в першу чергу обмежена їхніми функціональними характеристиками у контексті використання в певній сфері. З іншого боку,

семантичні характеристики концепцій полягають передусім в тому, що вони повинні відображати концепцію і семантично відповідати поняттю, яке вони

виражають, тому багато семантичних аспектів для концепції обмежені, і, головне, концепції не можуть мати полісемію.

На сьогоднішній день немає однозначної думки щодо розуміння лексико-семантичних і тематичних груп [24, 131]. Відзначається спільність цих

концепцій виразити об'єктивну реальність, але вчені поділяють ці концепції, звертаючи увагу на те, що лексико-семантична група є результатом розвитку лексичної семантики мови, а тематична група визначається знаннями людей та

способом класифікації явищ реальності. За думкою Л. М. Томіленко, тематичні

групи базуються на предметно-логічних зв'язках між поняттями [2, 36]. Г.В. Межеріна розглядає лексико-семантичну групу як структурно-семантичну одиницю мови, яка характеризується семантичними зв'язками слів і їх значень

[27]. Лексико-семантична група, за визнанням І. В. Шматько, є об'єднанням

термінів в межах тематичних груп, які мають лексичне значення [26], і Р. Б. Микульчик у своїх дослідженнях вказує на умовність такого розділення [28, 92-95].

Сортування термінів за семантичними характеристиками дозволяє створити категорії термінів за тематичними групами:

1. За функціональністю:

- Вирощування сільськогосподарських культур: терміни, пов'язані із обробітком ґрунту, посівом, доглядом за рослинами тощо.

- Тваринництво: терміни, що стосуються розведення та утримання тварин.

- Виробництво та переробка: терміни, що описують виготовлення та обробку сільськогосподарської продукції.

2. За типами продукції:

НУБІП України

- Зернові культури: терміни, пов'язані із вирощуванням зернових, такі як пшениця, кукурудза і інші.

- Овочі та фрукти: терміни, що описують вирощування овочів і фруктів.

НУБІП України

- Тваринництво: терміни, пов'язані із утриманням тварин, таких як корови, свині, кури і інші.

3. За технологіями та методами:

НУБІП України

- Органічне землеробство: терміни, пов'язані із вирощуванням продукції без хімічних добрив і пестицидів.

- Технології переробки: терміни, що описують методи обробки

НУБІП України

сільськогосподарської продукції.

- Інноваційні методи: терміни, пов'язані із сучасними підходами та технологіями в галузі сільського господарства.

4. За екологічними аспектами:

НУБІП України

- Системи водопостачання та екологія: терміни, пов'язані із збереженням водних ресурсів і впливом діяльності на природне середовище.

5. За флорою та фауною:

НУБІП України

- Генетика та селекція: терміни, що стосуються відбору і поліпшення генетичних характеристик рослин і тварин.

- Хвороби та захист: терміни, що описують заходи для боротьби з

НУБІП України

хворобами та шкідниками.

Висновки до розділу II

Було проведено аналіз використання англійської термінології в галузі сільського господарства, зокрема в агропромисловому комплексі.

Було досліджено будову англійських термінів, їх структуру та компоненти.

Виявлено, що багато термінів у сільському господарстві є складними словами,

які складаються з двох або більше слів. Результати аналізу структури термінів показали, що ця лінгвістична особливість може ускладнювати їх розуміння та переклад.

Були досліджені семантичні особливості англійських термінів у галузі сільського господарства. Виявлено, що багато термінів мають вузьку

специфікацію та відображають конкретні аспекти сільськогосподарської діяльності. Це може бути корисним для точного вираження понять, але

одночасно може створювати труднощі в розумінні для тих, хто не володіє відповідною термінологією.

Досліджено особливості використання термінів у галузі сільського господарства. З'ясовано, що англійська термінологія широко використовується в

цій сфері, особливо в контексті міжнародних відносин та торгівлі. Однак використання англійської термінології може створювати проблеми в спілкуванні з різними аудиторіями та створювати бар'єри для розуміння.

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНОЛОГІЇ АГРАРНО-ПРОМИСЛОВОЇ СФЕРИ

У сучасному світі зростає потреба в користуванні науково-технічною літературою, тому слід приділяти більше уваги питанням перекладу. З

лінгвістичної точки зору, характерні особливості науково-технічної літератури охоплюють її стиль, граматику та лексику. Під час перекладу цієї літератури головна мета полягає в чіткому та точному передаванні інформації, яка міститься

в тексті. Цього досягається за допомогою логічно обгрунтованого подання фактів

без (явного) вираження емоційності. Стиль науково-технічної літератури можна характеризувати як формально-логічний. До категорії науково-технічної літератури відноситься і сільськогосподарська література. Проте, оскільки

вивчення особливостей сільськогосподарської літератури раніше не привертало

уваги сучасних вчених у галузі перекладознавства, науково-лінгвістичні аргументи щодо цього питання були досить обмеженими. Враховуючи, що

сільськогосподарська література входить до категорії науково-технічної

літератури, можна стверджувати, що особливості науково-технічної літератури

також характерні для сільськогосподарської літератури

При перекладі сільськогосподарських текстів рекомендується

використовувати контекстуальну або референційну модель, яка визначає процес

перекладу як відтворення тієї ж самої ситуації, описаної мовою оригіналу на

мову перекладу. Це означає, що головний акцент ставиться на відтворенні

українського еквівалента для англійського терміну, де ключовою є сама сутність,

а не обов'язкова комунікативна відповідність. Основна перевага цієї моделі

полягає в тому, що текстові матеріали служать головним чином для передачі

інформації, а не для створення художнього або естетичного враження [29, 97]

НУБІП УКРАЇНИ

При перекладі термінів ми часто стикаємося з різними викликами, які можуть бути пов'язані з тим, яким галузям належить термін, можливим

поєднанням кількох спеціалізованих значень в одному терміні або наявністю

специфічного і загального вживання. Ще однією проблемою є ситуація, коли відсутній регулярний еквівалент для терміну в мові перекладу.

НУБІП УКРАЇНИ

При перекладі термінів особливу увагу слід звертати на так звані

"фальшифі друзі" перекладача - слова, що мають зовнішню схожість та навіть внутрішню структуру іншу, але надають неправильні асоціації через відмінні семантичні значення. І є можливість семантичного різноманіття у мовному виразі [30, 18].

НУБІП УКРАЇНИ

Труднощі перекладу пов'язані не лише із передачею окремих слів з словника, але із відтворенням сутності кожного речення відповідно. В таких випадках буквальний переклад не завжди є варіантом. Тут також важливі глибокі

знання у сфері сільського господарства. Поняття змісту охоплює матеріально-

логічну та когнітивну сфери вираження. Ось де полягає складність пошуку функціональних еквівалентів у перекладі. Перекладання - це процес повної передачі засобами однієї мови того, що виражене засобами іншої мови,

НУБІП УКРАЇНИ

зберігаючи як зміст, так і форму.

Проблемі перекладу термінів приділені увагу в роботах В. І. Карабана [31], Л. П. Біловерської [42], І. Кікесць [32], а також Н. М. Сапальової [34] і інших

НУБІП УКРАЇНИ

вчених, як українських, так і зарубіжних. Значна частина дослідників

підтверджує, що термінологія є ключовим аспектом наукового дискурсу та його основним джерелом інформації.

НУБІП УКРАЇНИ

У ідеалі переклад термінів здійснюється шляхом заміни виразу з оригінальної мови виразом з мови перекладу. Наявність еквівалентів в термінах суттєво спрощує процес перекладу і дозволяє не лише легко знайти відповідну інтерпретацію слова, але й зрозуміти суть тексту.

Але не завжди можливо перекласти термін за допомогою еквівалента, і в таких ситуаціях виникає потреба в інших методах перекладу. Можна використовувати термін із мови перекладу (за допомогою транскрипції), створити новий термін (за допомогою слів-складанок, неологізму тощо), або присвоїти загально-вживаному слову статус концепту.

Дослідження спеціалізованої літератури підтверджує, що під час роботи з термінами перекладач може допустити інші помилки, пов'язані з невірним вибором відповідності, наприклад, використовувати дослівний переклад, якщо термін або його компоненти схожі на аналог у мові перекладу, але мають відмінне значення, або намагатися знайти буквальний еквівалент [35, 181]. Отже, правильне розуміння та переклад термінів залежать не лише від високого рівня мовних навичок, але й від глибоких знань у сфері науки, до якої вони належать, і вміння використовувати різноманітні методи перекладу.

3.1. Огляд способів перекладу термінів

Переклад термінів є однією з найскладніших проблем в галузі перекладу, оскільки термінологія постійно розвивається і є важливою для фахівців у багатьох галузях, вимагаючи особливої уваги. Іноді під час перекладу виникають труднощі через те, що адекватний переклад неможливий без спеціальних знань про походження, природу, функціональність і особливості термінів. В сучасній

науковій дискусії про переклад надається велике значення оптимізації перекладу термінів у спеціалізованих мовах [36, 126].

Переклад термінів вимагає глибоких знань у обраній галузі, розуміння значення англійських термінів і знання української термінології. При перекладі термінів виділяють дві основні фази:

1. Уточнення значення терміна (у контексті тексту).
2. Переклад значення на українську мову [31, 315 – 407].

Аналіз наукової літератури підтверджує, що в більшості випадків термін є досить однозначним, не має синонімів, але водночас коротко виражає значення предметів чи явищ. Під час перекладу ми не можемо зосереджуватися на

контексті, оскільки еквівалентом терміну буде просто термін. Таким чином, переклад терміна не завжди обмежується лише заміною англійського слова на українське.

Важливим етапом при перекладі англійських термінів є вибір належного методу перекладу, оскільки галузева термінологія може бути передана кількома способами. Основне завдання перекладача полягає в тому, щоб вибрати належний підхід для максимального точного відтворення значення кожного терміна [37, 151]. Проведений аналіз спеціалізованих праць свідчить, що сучасні

перекладачі використовують різні методи перекладу для лексичних одиниць різного типу, включаючи терміни. Серед них можна виділити такі: калькування, описовий переклад (пояснення), еквівалентний переклад і транскодування.

Давайте розглянемо ці методи докладніше.

Калькування – це один із прийомів перекладу, що полягає в передачі слів і виразів з однієї мови на іншу шляхом точного відтворення морфеми або

словесної структури за допомогою мовних засобів мови, на яку вони перекладаються [40, 326]. Очевидно, що калькування може бути використано як метод перекладу без наявності еквівалента лише тоді, коли слово має прозору

структуру словотвору та внутрішню форму. Калькування може перейти в мову з

тексту перекладу, перетворюючи окремі слова на загальноживані одиниці. Воно передбачає створення слів або словосполучень на основі структури відповідного слова чи словосполучення з іншої мови [38, 516].

Варто відзначити, що калькування, як засіб створення нових мовних

одиниць, залишається малодослідженим явищем у лінгвістиці, оскільки дослідники різним чином пояснюють природу цього явища. Одні вчені вбачають кальки в значній кількості запозичень, тоді як інші пов'язують їх з дослівним

перекладом [39, 181]. Ці дві групи дослідників спираються на праці Баллі Ш., яка

вперше використовувала термін "калька" у своїй праці 1909 року "Французька стилістика". Вона внесла значний внесок у розвиток стилістики як окремого розділу лінгвістики. Кальки - це слова, які механічно утворені за допомогою

дослівного перекладу, подібно до слів, перекладених із іноземної мови.

Калькування полягає в передачі нееквівалентної лексики вихідної мови

шляхом заміни її компонентів - морфем або слів (у разі стійких словосполучень)

їх прямими лексичними відповідниками іншої мови. Калькування передбачає відтворення комбінаторного складу слова або словосполучення, коли компоненти слова (морфеми) або словосполучення (лексеми) замінюються

відповідними елементами іншої мови. Метод відстеження зазвичай

використовується для передачі значення складних слів і фраз. Крім того,

відзначається, що відстеження може застосовуватися до елементів цілих семантичних груп.

Трасування не можна вважати простою механічною операцією, оскільки цей метод часто вимагає вдаватися до різного роду перетворень. Виділяють такі

трансформації: зміна відмінкових форм, кількості слів у словосполученні, порядку слів, морфологічного чи синтаксичного стану слів тощо.

Калькування також можна використовувати при перекладі англійських скорочень [41, 225]. Завдяки кальковому дослідженню можна виявити низку

особливостей застосування зазначеного методу у сфері перекладу комп'ютерних термінів українською мовою. Спосіб калькування як один із прийомів

запозичення іншомовної лексики — це утворення слів і виразів шляхом копіювання, дослівного (частіше допоміжного) перекладу структур іншомовних

слів. Кальки — це слова чи вирази, створені власною мовою в результаті дослівного шаблонного перекладу відповідних іншомовних одиниць [42, 73-74].

Кількість варіацій кальки залежить від автора. Зокрема, виділяють словотвірні або лексичні сліди, створені з іншої мови відповідно до її

словотвірної системи, семантичні сліди — переносні значення, що виникли в українських словах під впливом семантики іншомовних слів, синтаксичні —

створені синтаксичні конструкції. За іншомовною моделлю, нетиповою для української мови, словотвірно-синтаксичні кальки — словосполучення, що

виникли при перекладі оригінальних складних слів, фразеологічні кальки — дослівний переклад іншомовних фразеологізмів частинами, а також напів-

кальки - слова або вирази, що складаються з різномовних елементів і виникають в результаті калькування однієї частини та збереження іншої частини в

початковій формі [43, 26].

Транскодування — спосіб перекладу, при якому звукова та/або графічна форма слова однієї мови відтворюється за допомогою алфавіту іншої мови [44].

Транскодування термінів використовується, коли в мові перекладу немає правильного терміна-відповідника і неможливо підібрати слово, яке

еквівалентно передає зміст терміна і відповідає більшості вимог до утворення термінів [45, 1]. Існує 4 види транскодування: транскрипція, транслітерація,

змішане та адаптивне транскодування [46, 129]. Оскільки при транскодуванні слово має єдине значення, цей метод перекладу корисно застосовувати, коли

метою є чітке створення унікального терміна мовою перекладу [42].

Транскодування часто використовується для перекладу термінів, коли термін утворено з латинських або давньогрецьких концептуальних елементів мови, з

якої він перекладається [36, 126].

Перш ніж використовувати цей метод перекладу, перекладач повинен переконалися, що в перекладеній мові немає перекладеного відповідника,

оскільки перекодування може призвести до подібної синхронізації термінів у перекладеній мові, впливаючи на ясність певної концептуальної системи. Існує

4 типи транскодування: транслітерація, транскрипція, змішане та адаптивне транскодування [36, 127], розглянемо їх докладніше.

Транслітерація — спосіб переписування (перетворення) тексту, написаного символами (літерами) одного фонетичного письма (голосного, приголосного, складу алфавіту), за допомогою символів (літер) іншого

фонетичного письма. Це буквальна подібність до початкової форми терміну. Він заснований на принципі суворої відповідності літер: графема (буква або буква з

діакритичними знаками, або постійна група з двох або більше букв) даної системи письма завжди узгоджується з такою ж графемою іншої системи.

Транслітерація дозволяє відтворити вихідні позначення (ретранслітерація), що

зазвичай неможливо при фонетичній транскрипції. Використовується в наукових дослідженнях, паперових та електронних бібліотечних та архівних каталогах, географічних атласах тощо.

Транскрибування або транскрипція — це система запису звуків однієї мови за допомогою графічних знаків іншої. Зокрема, його можна використовувати для запису слів однієї мови у формі, яка полегшує відтворення звуку людині, яка її не знає, - тоді звуки однієї мови записуються за допомогою символів іншої мови,

але Даний звук А не завжди повинен відповідати лише одному символу, і деякі символи можуть використовуватися для позначення кількох різних звуків у вихідній мові [28, 144]. Транскрипція іноді може обслуговувати одержувачів на різних мовах, як правило, з використанням символів міжнародного фонетичного алфавіту - це називається фонетичною транскрипцією.

На відміну від транслітерації, транскрипція не завжди відображає певний символ одного алфавіту на символ іншого алфавіту, оскільки це спосіб передачі

звуків, а не букв. З цієї причини, наприклад, символ «j» кирилицею можна позначати літерами «дж». Завдання транскрипції — відтворити звучання мови оригіналу, а транслітерації — відтворити оригінальне письмо за допомогою символів іншої системи письма, наприклад: провайдер, факс. Цьому способу

перекладу відповідає така особливість українського перекладу, як передача літери р у будь-якому відмінку, наприклад, шофер [47, 144]

Змішане транскодування використовує принципи транскрипції та транслітерації. Для перекладу однієї частини слова може використовуватися

відтворення буквенної системи слова, для іншої – передача звуків і навпаки, наприклад, інтерфейс – інтерфейс, контекст – контекст [48, 110]. При змішаному

перекодуванні більша частина слова відтворює своє звучання мовою оригіналу, але передаються також деякі елементи його графічної форми.

Іншим різновидом транскодування в перекладознавстві є метод адаптивного транскодування, за якого словоформа мови оригіналу адаптується

до фонетичної та/або граматичної структури мови перекладу [43, 21]. За

допомогою адаптивного перекодування всю форму або більшу її частину можна передати буквами мови. Адаптивне перекодування є найпоширенішим типом

перекодування. Це пояснюється різницею фонетичної та граматичної будови

мов: англійська – переважно аналітична, українська – синтетична. В одних випадках переклад терміна адаптовано до фонетичної, в інших до граматичної будови української мови [47, 144].

Описовий переклад або експлікація - це відтворення значення лексичної одиниці за допомогою розгорнутих словосполучень, які розкривають суттєві ознаки явища, яке позначається цією лексичною одиницею, за допомогою її

визначення, якщо жоден із словесних способів відповідності не є задовільним,

перекладачі вдаються до описів. Описовий – це спосіб перекладу нових лексичних елементів мови оригіналу, при якому простий термін під час перекладу замінюється словосполученням, що адекватно відображає зміст

простого терміна [31, 36].

Описовий переклад зазвичай використовується паралельно з транскрипцією та використовується при перекладі термінів, унікальних об'єктів,

культурних назв тощо, коли опис як прийом перекладу зазвичай супроводжує

слово, представлене в простій формі, або навіть використовується в тексті

замість нього самого цього слова, то коментар до перекладу зазвичай

розміщується поза текстом і або розміщується у виносці на тій самій сторінці, або надається як виноска в кінці тексту.

Якісний описовий переклад повинен відповідати таким вимогам:

1) Переклад має точно відповідати терміну та правильно відображати його значення.

2) переклад не повинен бути надто детальним,

3) Синтаксична структура у випадку складеного терміна не повинна бути дуже складною [50, 19].

Описовий метод перекладу має свої недоліки: існує ймовірність неточного перекладу терміна, цей спосіб не відповідає вимозі стислості термінології. Такий випадок може мати місце зі словосполученнями, що складаються з термінів, які не використовуються в конкретній науковій чи технічній галузі мови перекладу та потребують перекладу на основі опису явища чи процесу [31, 178].

Використовуючи описовий переклад, слід стежити за тим, щоб вираз українською мовою повно й точно відображав основні ознаки терміна англійської мови. Щоб правильно застосувати описовий переклад, необхідно

перевірити, чи існує перекладний відповідник – еквівалент терміна, та переглянути нову літературу з цієї галузі, щоб не було термінологічних дублікатів в українській мові.

Недоліком описового перекладу є його громіздкість, яка значно ускладнює текст. Описове словосполучення порушує таку важливу вимогу до термінів, як стислість, тому складні терміни не мають дериваційного потенціалу, а значить, важко, якщо взагалі можливо, утворити від них похідні терміни [44, 20].

Експлікація – це лексико-граматична трансформація, під час якої термін з мови оригіналу перекладається фразою, що визначає та пояснює цей термін. Термін експлікація був введений у лінгвістику для уточнення неточних понять,

які використовуються в повсякденному житті або на початкових етапах наукового чи логічного розвитку.

Експлікація – це переклад оригінальної інформації на різні граматики, лексики або глобального контексту та фонових знань. Експлікація - це термін,

який найчастіше використовується як синонім пояснення. Експлікація також

означає уточнення значення використаних символів, логічних констант тощо за допомогою точних формальних визначень. Це також етап дослідження, який

полягає у розкритті сутності того чи іншого предмета, явища, пояснення.

Експлікація — це процес розгортання, за допомогою якого розкривається зміст одиниці, а її частини набувають незалежності та їх можна відрізнити одна від одної.

Ефективність експлікації при перекладі термінів українською мовою

можна пояснити різним утворенням окремих слів і словосполучень. Можна відзначити, що більшість прийменникових словосполучень в англійській мові є багатоконпонентними. Для української мови така ситуація не характерна, тому

особливі труднощі виникають при її перекладі. Однак ці труднощі можна

усунути шляхом відстеження, яке передбачає зміну порядку компонентів речення. В інших місцях експлікація може взаємодіяти зі слідом.

Еквівалентність означає збереження відносної рівності змістової,

семантичної, стилістичної та функціонально-комунікативної інформації, що міститься в оригіналі та перекладі [52, 178]. Еквівалентність залежить від

походження оригінального тексту та його відображення в мові перекладу. Це

одне з центральних і складних питань теорії перекладу, оскільки саме ступінь еквівалентності багатомовних текстів дозволяє оцінити успішність перекладу [25]. Еквівалентність розуміється як необхідність більшої змістовної тотожності між оригіналом і перекладом у межах, сумісних із правовими вимогами, які забезпечують адекватність перекладу [54, 23].

Еквівалентний переклад можна охарактеризувати як переклад, який відповідає концепції комунікативної рівності. Загалом, на основі цієї рівності можна зробити будь-який вид перекладу. Еквівалентність — це спосіб передачі мовою оригіналу основного змісту, інформаційного змісту, який передає текст, із збереженням різноманітних функцій мовних одиниць. Безперечно, еквівалентність є більш широким поняттям, пов'язаним із “точністю перекладу”,

оскільки в другому випадку йдеться про відповідність “предметно-логічного змісту” оригіналу. Іншими словами, еквівалентність диктує правило максимального узгодження з оригіналом. Одним із найважливіших завдань перекладача є досягнення еквівалентності перекладу та максимально точної передачі змісту тексту оригіналу [55].

Еквівалентний переклад - це переклад, який точно передає зміст іншомовного оригіналу на одному з рівнів еквівалентності. Оригінальний зміст охоплює всю подану інформацію. Проте для визнання перекладу як еквівалентного необхідно, щоб він відповідав іншим нормативним вимогам, крім норми еквівалентності. Термін "еквівалентність" вказує на схожість у змісті, стилі, семантиці, функціональності і т.д., які існують у мові оригіналу. Варто зазначити, що еквівалентність охоплює не лише розуміння тексту, але й вплив на почуття читача. Це виявляється не тільки в текстовому змісті, але і в прихованому підтексті. Еквівалентність також залежить від цілей та значення тексту, а також впливу мови оригіналу.

Як зазначив В. В. Коптілов, різниця між мовними системами оригіналу і перекладу, а також в особливостях структурування текстів цих двох мов може ускладнити завдання збереження повного змісту оригіналу в перекладі.

Еквівалентність перекладу може базуватися на збереженні різних складових змісту, які містяться в оригіналі. Існують різні рівні еквівалентності, в залежності від того, яка частина змісту відтворюється в перекладі, щоб забезпечити його еквівалентність. На кожному з цих рівнів переклад може сприяти міжмовній комунікації [56, 38].

3.2. Аналіз особливостей перекладу англійських термінів українською мовою

Для проведення самостійного дослідження було обрано 140 термінів, які використовуються в англійській мові, і був визначений метод їх перекладу.

При перекладі англійських термінів використовуються різні методи перекладу. Ми виділили чотири основних методи: транскодування, калькування, описовий переклад і еквівалентний переклад. Розглянемо більш докладно, як ці методи використовуються у нашому дослідженні.

Транскодування застосовується в перекладі термінів, коли в мові перекладу немає еквівалентного поняття і перекладного виразу, і неможливо знайти слово в мові перекладу, яке б точно відтворювало зміст терміну та відповідало б стандартам терміноутворення [46, 130].

Транскрипція та транслітерація не так часто використовуються самостійно, але можуть поєднуватися разом. Так, транскрипція/транслітерація можуть використовуватися для перекладу англійських термінів, наприклад,

"biosynthesis" може бути перекладений як "біосинтез," а "ion" як "іон" тощо. При адекватному перекладі термінології, яка передається одним словом, важливо враховувати, що подвоєння приголосних між голосними літерами не

передається. Однією з особливостей є те, що літера "r" в кінці слова передається

як звук [r], незалежно від того, чи вимовляється вона в англійському

слові. Наприклад, "crawler" може бути перекладений як "краулер." Термінологія,

що була транскодована та вживається в мові перекладу, передається без

додаткового описового перекладу, наприклад, "регенерація" - це "regeneration."

Перевагою транслітерації та транскрипції серед методів перекладу

термінів є їх надійність. Транскодування в цьому випадку передає лише

фонетичну форму слова, особливо коли перекладаються маловідомі або погано

розглянуті поняття. Зміст такого терміну розкривається через контекст, що дає

можливість уникнути інтерпретації його специфічних характеристик на мові

перекладу. Цей метод перекладу наразі широко використовується при перекладі

англомовних термінів. У такому випадку англійське поняття збагачується

українською морфологією та граматикою, при цьому зберігаючи вихідний корінь

при написанні кирилицею. Транслітерація та транскрипція - це дуже продуктивні

методи перекладу, які сприяють як поповненню стандартного словникового

запасу, так і розширенню сленгу. Коли застосовуються транслітерація і

транскрипція, при перекладі окремих слів та термінів, переклад словосполучень

часто виконується за допомогою калькування та роз'яснення.

Адаптоване транскодування - це метод перекладу, який включає не лише

транскодування, але й його зміну з метою виразити його в іншій формі,

обумовленою не структурою інформації в оригіналі, а конкретно потребою

міжмовної комунікації [57, 104]. Адаптивне транскодування спрямоване на

зазначену форму перетворення інформації, яка міститься в оригіналі. За

допомогою адаптивного транскодування перекладаються терміни, такі як: profile – профіль, viewer – в'юер. Важливою особливістю використання цього методу перекладу в українській мові є пом'якшення в кінці слова, яке не зустрічається в

англійському слові, як, наприклад, у слові "модуль". Серед характерних рис адаптивного транскодування можна виділити наявність родового закінчення в мові перекладу, як, наприклад, у слові "модифікація".

Переклад через калькування використовується не лише для складних слів,

але і для перекладу окремих складових складних термінів. Іноді цей метод

застосовується при перекладі складних термінів, які включають загальноприйняті слова. У деяких випадках, коли використовується калькування, можуть відбуватися зміни в складі калькованих елементів. Часто в

процесі перекладу одночасно використовуються транскрипція та калькування,

наприклад, insecticide resistance – стійкість до інсектицидів. У цих випадках українські відповідники англословних термінів формуються за першим словниковим відповідником кожного з термінів. Калькування є доцільним при

перекладі термінів у виразах, де компоненти вже мають певну позицію в терміносистемі мови перекладу і зрозумілі фахівцям. Перевагою калькування є його лаконічність та відповідність вихідному слову. Цей метод може використовуватися, коли перекладений термін не порушує мовних норм та можливий в узгодженні з іншими словами.

У випадках, коли словосполучення складається з термінів, що не є загальноновживаними в певній галузі в мові перекладу та вимагають пояснення, використовується описовий переклад [49, 178].

Це мовне перетворення, при якому слово з мови-оригіналу заміщується словосполученням, яке надає пояснення даному терміну. Експлікація є досить

результативним методом перекладу термінів, оскільки активний розвиток цієї галузі дозволяє знайти потрібні еквіваленти та закріпити їх у мові перекладу [49, 180]. Експлікація застосовується для перекладу багатокomпонентних словосполучень.

Популярність експлікації при перекладі англійських термінів українською мовою можна пояснити різницею у процесах словотворення слів та словосполучень. Важливо звернути увагу на переклад термінологічних груп, які

включають два чи більше лексичних компонентів. Без знання предметної

області, можливості отримати консультацію від фахівців у цьому галузі, користування довідковою літературою та аграрними словниками, переклад подібних словосполучень не завжди буде точним: weed-prone – схильний до

росту бур'янів, що постійно заростає бур'янами [42, 26]; double-glazed windows –

[42, 65]; slash-and-burn techniques – техніки вирубки та суцільного спалювання

[58]; open-air run – вигул для птахів під відкритим небом [42, 130].

Для успішного використання описового методу перекладу необхідно мати

глибоке розуміння предметної області тексту, який перекладається, щоб точно

відтворити сутність поняття. З аналізованого вибіркового набору можна навести

такі приклади: food safety – безпека харчових продуктів, integrated rural

development – комплексний розвиток сільських територій.

Якщо під час перекладу значення англomовного терміну повністю збігається з українським, то такий метод вважається еквівалентним. Цей спосіб

перекладу досить поширений при перекладі англійських термінів, хоча насправді

українська мова має обмежену кількість аналогів у цій галузі, наприклад: buds –

бруньки, crayfish culture – вирощування раків. Еквівалентність полягає в

комунікативній рівноцінності, за допомогою якої текст перетворюється в переклад. Еквівалентність передбачає передачу змісту тексту в перекладі, включаючи інформацію, яка міститься в тексті, із стилістичними, образними та

естетичними функціями лексичних одиниць. Еквівалентність є однією з

ключових мет задач перекладача, оскільки вона визначається як найбільш повне відтворення змісту тексту та істинну відповідність між оригінальним текстом і його перекладом. Еквівалентність також залежить від походження оригінального

тексту та його відображення в мові перекладу.

Якщо перекладач стикається з терміном, стосовно перекладу якого він сумнівається, важливо перевірити, чи належить він до термінів, які не піддаються перекладу. Потім слід визначити, чи вже існує варіант перекладу для цього

терміну. Якщо переклад терміну вже існує, краще використовувати його, незалежно від того, за якою моделлю він був створений. Денотативна модель

перекладу, описана вище, спрямована на опис, а не на зміну перекладацьких норм для термінів. Тільки у випадках, коли немає постійного перекладача для

даного терміну, можна вибирати метод перекладу самостійно. Варто надавати перевагу семантичному еквіваленту, що забезпечує адекватну передачу

поняттєвого значення терміну [13, 98]. Порівняно з транскрипцією, еквівалентний метод перекладу дозволяє зрозуміти перекладений термін наочно

для носіїв української мови. Під час перекладу складених термінів варто використовувати компоненти з українськими коріннями, а не імпортовані.

Проблема стандартизації перекладу термінів пов'язана з розробкою відповідних глосаріїв для використання в системах Translation Memory. Терміни повинні

мати однаковий та однозначний переклад, що досягається завдяки відповідній моделі перекладу.

Висновки до розділу III

Аналізуючи переклад складних термінів у сільському господарстві, виділяється ключова проблема: ефективна передача вихідного змісту тексту за

допомогою відповідної термінології іншої мови, тобто правильне використання перекладацьких стратегій. Для досягнення адекватності перекладу необхідно

також, щоб перекладач був добре ознайомлений з різними галузями знань та умів враховувати контекст тексту, який перекладається.

Калькування часто використовується для перекладу складних термінів.

Цей метод є допустимим, коли слова вже знайомі у фаховій лексиці мови перекладу та зрозумілі спеціалістам.

Якщо в мові перекладу відсутній відповідний термін і неможливо знайти

відповідний еквівалент, застосовується транскодування. Транскодування полягає у передачі звукової та/або візуальної форми слова однієї мови за допомогою алфавіту іншої.

У випадках, коли складні терміни складаються з елементів, які рідко вживаються у фаховій галузі, і потребують пояснення, застосовується описовий переклад. Це перекладацьке перетворення, де слово мови-оригіналу замінюється словосполученням, яке пояснює це слово. Описовий переклад є ефективним

методом перекладу термінології, оскільки не завжди існують готові еквіваленти.

Еквівалентний переклад співвідноситься до комунікативної рівності. Еквівалентність дозволяє передати зміст поняття мовою оригіналу, зберігаючи інформативну функцію лексичних одиниць.

НУБІП УКРАЇНИ

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Завдяки постійному розвитку наукового та технічного прогресу, виникає потреба у вдосконаленні та оптимізації науково-технічної комунікації,

структуруванні та стандартизації термінології, а також у пошуку ресурсів для

поповнення сучасних терміносистем. Мова є живою та змінюється з часом, тому система термінів постійно поповнюється новими лексичними одиницями, що може ускладнити їх розуміння та переклад. Оскільки науково-технічний

переклад набуває все більшої важливості, особлива увага приділяється

перекладу термінів та всього, що з ними пов'язано

У сфері термінознавства вже накопичено значний теоретичний та практичний досвід дослідження термінологічних одиниць, які аналізувалися на

прикладі різних мов. Проводились дослідження щодо функціонування термінів

в англійській мові та методів їх перекладу, О. Ілляш досліджувала проблеми класифікації спеціалізованої лексики, ідентифікувала основні класи та підкласи,

і розробила систему аналогій та відмінностей між номінативними одиницями

спеціалізованої лексики, а О. Романова аналізувала поняття "спеціалізована

лексика", теоретично обґрунтовуючи відмінність між термінами та

професіоналізмом [59].

Термін - це слово або фраза, яка використовується в спеціалізованій

(науковій, технічній тощо) мові та створена, утворена або запозичена для точного вираження спеціалізованих понять та позначення конкретних об'єктів.

Це лексична одиниця, яка точно визначає конкретне спеціалізоване поняття в

певній галузі науки, техніки, мистецтва, суспільства та інше.

Важливо відзначити, що термін не просто вказує на поняття, як це роблять звичайні слова, а навпаки, поняття пов'язується з терміном, додається до нього.

Ця відмінність свідчить про встановлену конвенційність термінології: науковці у певній сфері домовляються, яке значення призначено кожному терміну.

Точний зміст поняття, яке позначається терміном, може бути зрозумілим лише

завдяки його визначенню - лаконічному логічному поясненню, яке виділяє

суттєві характеристики предмета або значення поняття, іншими словами, його зміст і обмеження.

Основними методами створення термінів є:

- переосмислення значення слова;

- створення нових слів шляхом поєднання коренів та інших морфем зі звичайної мови, що часто приймають форму кальок з іноземних мов;

- афіксація, яка включає суфіксацію та префіксацію;

- семантичний спосіб, який охоплює звуження значення, метафоричні та метонімічні переноси;

- запозичення, часто з латинської та грецької мови.

Переважання перших двох методів пов'язане з тенденцією до пуризму. Всі терміни мають певну характерну ознаку, яка включає:

а) системність терміна (зв'язок з іншими термінами в тій же сфері);

б) наявність визначення для більшості термінів;

в) однозначність терміна в межах конкретної галузі, наукової дисципліни або сфери професійної діяльності;

г) стилістична нейтральність;

г) відсутність емоцій, образів і суб'єктивних оцінок.

Зазначені характеристики термінів доповнюються вказівками Є.

Скорочово, який визначає певні вимоги до термінів інформаційної мови.

Окрім необхідної однозначності та формальної структури термінів для

вираження взаємозв'язків між поняттями, вчений акцентує увагу на їх стислості

та можливості:

а) формальної перетворення термінів для створення нових слів, що

вказують на нові поняття;

б) автоматичного перекладу термінів із природних мов на інформаційну

мову та навпаки [54, 47-51].

Ми можемо систематизувати аграрну термінологію наступними видами:

1. Однокомпонентні терміни (складаються з одного слова): наприклад,

wheat – пшениця, stem – стебло, cob – стебло початка кукурудзи;

2. Терміни-словосполучення, які можуть бути поділені на два види.

а) вільні словосполучення, де кожен компонент є терміном і може

встановлювати двосторонній зв'язок, наприклад, combine harvester – комбайн,

application off fertilizers – застосування добрив, biological test – біологічна проба;

б) зв'язані словосполучення, де ізольовані компоненти можуть і не бути

термінами, але разом вони формують термін-словосполучення, наприклад,

headland – околиця зораного поля, general-purpose – багатопільовий, problem-

free – благополучний пункт;

3. Багатокомпонентні терміни, які складаються з трьох, чотирьох або

більше компонентів, наприклад, plate-and-flicker (distributer) – тарілчасто-

дисковий висівачний апарат, brothers-in-blood – однопошетні брати, all-wheel-steer – вупльове управління, що діє на всі колеса [59].

Проведений аналіз структурно-семантичних особливостей аграрних

термінів підтвердив, що ці терміни формуються за допомогою декількох

методів: деривації, термінологізації загальновоживаної лексики та асиміляції запозичень. Щодо функціонування термінологічних сполучень, вони вимагають відповідних методів перекладу. Між основними методами перекладу можна

виділити такі:

1. Дослівний переклад лексичних одиниць або калькування, коли слова замінюються українськими еквівалентами.

2. Переклад двокомпонентних кластерів.

3. Заміна частин мови.

4. Описовий переклад термінологічних одиниць, що полягає в додаванні лексичних одиниць відсутніх українських відповідників або врахуванні граматичних особливостей оформлення терміна.

5. Переклад зі зміною послідовності складових одиниць атрибутивної групи.

Однак наша особлива увага зосереджена на перекладі термінологічних кластерів, які включають три або більше лексичних компонентів. Ця увага

виправдана, оскільки без глибоких знань у сфері, можливості консультації з

фахівцями та доступу до довідкової літератури та аграрних словників, правильний переклад таких сполучень не завжди можливий. Тому в даній

досліджені детально аналізуються приклади функціонування англійських багатокomпонентних кластерів та особливості їхнього перекладу.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лепеха Т. В. Лексико-семантичні та словотвірні-структурні особливості судово-медичної термінології: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпро, 2000. 5 с.
2. Томіленко Л. М. Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії української літературної мови: монографія. Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. 160 с.
3. Ішмуратов А. Термін. Філософський енциклопедичний словник. редкол.: В. І. Шинкарук та ін. НАН України, Інститут філософії імені Григорія Сковороди. Київ : Абрис, 2002. 636 с.
4. Nowicki W. Podstawy terminologii. Warszawa : Ossolineum, 1986. 14 p.
5. Сидоренко О. А. Теоретичні засади суспільно-політичної термінології. Мова і культура. Київ, 2013. Вип. 16. 203 с.
6. Nowicki W. O ściłości pojęcia kulturowe słowa w technice. Warszawa, 1978. 22 p.
7. Записки з загальної лінгвістики : зб. наук. пр. Одеса, 1999. 602 с.
8. Lukszyn J., Górnicz M. Języki specjalistyczne słownik terminologii przedmiotowej. Warszawa : Katedra Języków Specjalistycznych UW, 2002. 137 p.
9. Lukszyn J., Zmarzer W. Teoretyczne podstawy terminologii. Warszawa : Katedra Języków Specjalistycznych UW, 2006. 189 p.
10. Mazurkiewicz-Sułkowska J. Słowiańska terminologia techniczna. Warszawa : Wydawnictwo UL, 2014. 304 p.
11. Панько Т. І. Українське термінознавство. Львів: Світ, 1994. 33 с.
12. Mazur M. Terminologia techniczna. Warszawa : WNT, 1961. 46–48 p.
13. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення : семантичні та соціолінгвістичні аспекти : монографія. Київ : КМ Академія, 2000. 218 с.

14. Хацер Г. О. Терміни-словосполучення в англomовному юридичному дискурсі: аналіз композиційних процесів. Вісн. ун-ту ім. А. Нобеля. Сер. Філологічні науки. Дніпро, 2018. № 1 (15). С. 282.

15. Чернікова Л. Ф., Смілик Т. І. Англiцизми в сучасній українській мові. Культура народів Причорномор'я. 2009. № 152. С. 129.

16. Ludlow P. High Noon on the Electronic Frontier: Conceptual Issues in Cyberspace. Cambridge MA: Massachusetts Institute of Technology, 1999. 536 p.

17. Медвідь О. М. Комп'ютерний сленг. Вісн. Сумського держ. ун-ту. Сер. Філологічні науки. Суми, 2005. № 6 (78). С. 50-56.

18. Angus J. Kennedy. The Rough Guide to the Internet Credits. Sherborne : Rough Guides Ltd, 1999. 512 p.

19. Богачик М. С. Особливості словотворення англійської комп'ютерної термінології. Наукові записки нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. Філологічна. зб. наук. пр. Рівне, 2015. Вип. 52. С. 42-44.

20. Клименко Н. Ф. Основи морфеміки сучасної української мови: навч. посіб. Київ : ІЗМН, 1998. 3 с.

21. Андрус'як І. В. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2003. 92 с.

22. Мойсєєнко С. М. Особливості англійської комп'ютерної термінології : матеріали всеукр. наук.- практ. конф., м. Полтава, 2 квітня 2014 р. Полтава, 2014. URL:

http://www.kamtsl.kp.ua/sites/default/files/files/02_Moyseyenko_Osoblyvosti.pdf

23. Catford I. C. A Linguistic Theory of Translation. London : Oxford University Press, 1990. 103 p.

24. Кобець Л. К. Лексико-семантична група як складник лексико-семантичної системи Мова і культура. Київ, 2012. Вип. 15. Т. 4. С. 129-135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2012_15_4_23

25. Томіденко Л. М. Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії української літературної мови: монографія. Івано-Франківськ: Фоліант, 2015. 160 с.

26. Шматко І. В. Особливості системної організації українських бджільницьких термінів за тематичними і лексико-семантичними групами. Термінологічний вісник. зб. наук. пр. / відп. ред. В. Л. Івашенко. Київ, 2015. Вип. 3(2). С. 198–210.

27. Межжерина Г. В. Структурна організація семантичних одиниць (поле – лексико-семантична група – слово). Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика : зб. наук. пр. Київ : Вид.-полігр. центр Київ, 2002. Вип. 5. С. 114–126.

28. Микульчик Р. Б. Тематична класифікація фізичних термінів-епонімів. Вісн. нац. ун-ту Львівська політехніка. Проблеми української термінології. Львів, 2016. № 842. С. 92–95.

29. Сарієва А. Б. Особливості перекладу комп'ютерних термінів. Наукові записки нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. Філологічна : зб. наук. пр. 2012. Вип. 25. С. 97-98.

30. Кияк Т. Р. Фальшиві друзі перекладача як проблема міжкультурної комунікації. Наукові записки. Сер. Філологічні науки. Кировоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. Вип. 89(1). С. 17-20.

31. Карабан В. І. Граматичні труднощі лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2002. 407 с.

32. Кікец І., Кікец Н. До питання про деякі труднощі при перекладі термінів і шляхи їх подолання. Вісн. держ. ун-ту «Львівська політехніка». Львів : Львівська політехніка, 2000. № 402. 420 с.

33. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад: навч. посіб. Вінниця / Нова книга, 2010. 232 с.

34. Сапальова Н. М. Використання в українському перекладі науково-технічних термінів іншомовного походження. Культура народів Причорномор'я. 2001. № 13. С. 129–133.

35. Герасімова О. М. Особливості перекладу термінів (на прикладі прикордонного дискурсу). Наук. вісн. міжн. гуманітарного ун-ту. Сер. Філологія. 2016. № 22. С. 180–182.

36. Абабілова Н. М., Білокамінська В. Л. Особливості перекладу термінів українською мовою. Молодий вчений. 2015. № 2 (17). С. 126–128.

37. Кивлюк В. О. Модель перекладу англійських комп'ютерних термінів на українську мову. Освітній дискурс : зб. наук. пр. Київ : Гілея, 2017. Вип. 1. С. 145–154.

38. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ : Перун, 2007. 1728 с.

39. Ковальова В., Науменко Л. Калькування як засіб творення нових військових терміноодиниць (на матеріалі німецьких військових текстів). Мовні і концептуальні картини світу. Київ, 2013. Вип. 2. С. 180–186.

40. Скопенко О. І. Сучасний словник іншомовних слів : слов. термінів. Київ, 2006. 789 с.

41. Куваріна А. Д. Методологія та методика способів перекладу абревіатур англomовного та україномовного медичного дискурсу. Молодий вчений. 2016. № 9 (36). С. 224–228.

42. Ермоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Ермоленко. Київ : Либідь, 2001. 600 с.

43. Гаврилова О. В. Процеси калькування в сучасній українській мові (на прикладах комп'ютерної лексики). Science and Education a New Dimension. Philology. Budapest, 2018. VI (45). Is. 152. P. 25–29.

44. Борщовецька В. Д. Навчання студентів-економістів англійської фахової лексики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2004. 20 с.

45. Кучман І. М. Переклад англійських термінів у галузі комп'ютерних технологій. Вісн. Житомирського держ. ун-ту ім. Івана Франка. Сер. Філологічні науки. Житомир, 2005. № 23. С. 164-166.

46. Шевцова О. В. Способи еквівалентного перекладу лексичних одиниць текстів конвенцій з англійської та французької мов українською. Наукові записки нац. ун-ту «Острозька академія» Сер. Філологічна : зб. наук. пр. 2012. Вип. 25. С. 129-131.

47. Гузь А. М. Транскодування як спосіб перекладу англійської авіаційної термінології. Наука і молодь. Сер. Гуманітарна. 2012. № 11-12. С. 143-146.

48. Черноватий Л., Шех В. Проблеми передачі вузькоспеціальної англійської термінології українською мовою. Наукові записки Кіровоградського держ. пед. ун-ту ім. Володимира Винниченка . Сер. Філологічні науки : зб. наук. пр. 2009. Вип. 81(4). С. 109-116.

49. Карабан В. Г. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. Переклад англійської наукової і технічної літератури: навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2001. Ч. 2. 303 с.

50. Баранова С. В. Спецрозділи перекладу : конспект лекцій. Суми : СумДУ, 2012. 86 с.

51. Борщовецька В. Д. Навчання студентів-економістів англійської фахової лексики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2004. 20 с.

52. Яблочнікова В. О. Перекладацька адекватність та еквівалентність. Наук. вісн. міжн. гуманітарного ун-ту. Сер. Філологія. 2019. № 38. Т. 1. 177-179 с.

53. Гордієнко Н. М. Поняття перекладацької еквівалентності як центральна проблема теорії художнього перекладу : матеріали VIII Міжн. наук.-практ. конф. Прага : Education and Science, 2012. С. 2.

54. Ктигарова Н. К., Воронова З. Ю. Теорія перекладу : навч. посіб. Дніпропетровськ : ДДТУ, 2013. 310 с.

55. Ковалевська Т. І., Царук А. О. Способи забезпечення еквівалентності та адекватності перекладу англійськомовних складних термінів в написанні проектів європейського стандарту : матеріали VI всеукр. наук.-практ. конф. м. Вінниця, 26 лют. 2019 р. Вінниця, 2019. С. 2.

56. Коптілов В. В. Першотвір і переклад. Проблеми сучасного українського художнього перекладу. Роздуми і спостереження. Київ : Дніпро, 1972. 216 с.

57. Грицькова Н. В. Проблеми перекладу технічних текстів комп'ютерної тематики. Вісник Дніпропетровського ун-ту. Сер. Мовознавство. Донецьк, 2013. Вип. 19 (1), т. 21. С. 101-106.

58. Степанова Т. М. Сучасний стан розвитку української комп'ютерної термінології. НТКП ВНТУ. Ін-т соціально-гуманітарних наук : матеріали міжнар. наук.-техн. конф., м. Вінниця, 13 жовт. 2017 р. Вінниця, 2017. С.

59. Романова О. О. Спеціальна лексика української мови як об'єкт лінгвістичного дослідження : термін і професіоналізм. // Термінологічний вісник, 2013. – Вип. 2(2). – С. 42-47

60. Скороходько Е. Ф. Термін у науковому тексті. / Е. Ф. Скороходько. – К. : Логос, 2006. – 99 с.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ДОДАТКИ
Додаток А

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ

колосся	spikes
природне очищення від гілок	natural pruning
фізіологічні розлади у рослин	plant disorders
розщеплення білків	proteolysis
вимирання лісів	forest decline
біосинтез сечовини	urea biosynthesis
захисні реакції рослин	plant defence reactions
клітинні захисні механізми	cellular defence mechanisms
іонний баланс	ion exchange
фосфоліпідний обмін	phospholipid metabolism
білковий обмін	protein metabolism
порушення білкового обміну	protein metabolism disorders
траулери	trawlers
поглинання води	water uptake
біохімічні реакції	biochemical pathways
біорозпад	biodegradation
корозійне розтріскування	cracking (corrosion)
стресова корозія	stress corrosion
азотний баланс	nitrogen balance
забруднення кормів	feed contamination
безпе́чність кормів	feed safety
перегнивачі	digesters
харчування тварин	animal nutrition
виснаження водних ресурсів	water depletion
надмірна експлуатація ресурсів	resource depletion
біологічне забруднення	biological contamination
культтивування креветок	prawn culture
частота скошування	harvesting frequency
перелов риби	overfishing
стерилізатори	sterilizers
харчування	nutrition
сільськогосподарське забруднення	pollution of agriculture
гігрометрія	hygrometry
раківництво	crayfish culture
стійкість до гербіцидів	herbicide resistance
стійкість до інсектицидів	insecticide resistance
сільськогосподарська гідротехніка	agricultural hydraulics
засвоюваність	digestibility
управління рибним господарством	fishery management
наявність домішок	purity
плодючість	fertility

CGIAR	CGIAR
безпе́чність харчових продуктів	food safety
COT	WTO
коєфі́цієнти витрати ри́бно́ї сировини	fish conversion factors
чи́стота на́сіння	seed purity
науко́во-до́слідні інститути ри́бно́го господа́рства	fishery institutions
сти́жке ри́бальство	sustainable fisheries
кате́горії твари́н	animal categories
покри́вне сало́ морських ссавців	blubber
бру́ньки	buds
ро́зподі́л земе́ль	land allocation
ро́зподі́л робо́чої сили́	labour allocation
пло́ща земе́льної діля́нки	land area
Ко́декс ве́дення відпо́відально́го ри́бальства	Code of Conduct for Responsible Fisheries
прі́сноводні кре́ветки та ра́чки	freshwater prawns and shrimps
біо́маса нересте́вого ста́да	spawning stock biomass
кві́ткові бру́ньки	flower buds
сі́льсько-господа́рські корпо́рації	farm corporations
техно́логія ри́бальства	fishery technology
морська́ техно́ка	marine technology
моні́торингові ста́нції	monitoring systems
клі́матичні систе́ми	climate system
ко́мплеќсний ро́звиток сі́льських те́риторій	integrated rural development
ці́лі ве́дення лі́сового господа́рства	forest management objectives
управлі́ння здо́ров'ям лі́сів	forest health management
лі́сокористува́ння	forest management
скри́нінг сорти́в	varietal screening
ві́дновле́ння рослинно́го покри́ву	revegetation
пести́циди рослинно́го по́ходже́ння	botanical pesticides
ткани́ни твари́н	animal tissues
реге́нерация (біоло́гічна)	regeneration (biological)
озерозна́вство	limnology
сі́льсько-господа́рська коло́ніза́ція	rural settlement
про́віюва́ння зерна́	winning
ви́рощува́ння черевоно́гих молю́сків	gastropod culture
ви́рощува́ння водоросте́й	algal culture
сорто́вий ко́нтроль	variety trials
культи́вува́ння морських і́жаків	sea urchin culture
дрі́бнома́сшта́бне ри́бальство	small-scale fisheries
ви́лов морських о́прі́ків	sea cucumber fisheries
ви́лов ра́коподі́бних	crustacean fisheries
контра́ктне сі́льське господа́рство	contract farming
облі́к на́доїв мо́лока	milk recording
інтен́сивне земе́леробство́	intensive farming
альте́рнативне сі́льське господа́рство	alternative agriculture
му́льчува́ння	mulching
про́пю́люва́ння	weeding
бу́р'яни́	weeds

водна політика	water policies
дубільні речовини	tanning agents
тваринницькі приміщення	animal housing
екологічні продукти	sustainable products
насінніві колекції	seed collections
буряк кормовий	mangolds
змочувальні речовини	surfactants
гороховий білок	pea protein
білки злакових культур	cereal protein
борошно зернових культур	cereal flours
біокатализатори	biocatalysts
порушення пігментації	pigmentation disorders
глибина орного шару	ploughing depth
ріст рослин	plant growth
осідання личинок	larval settlement
природний нерест	wild spawning
примусове відкладання яєць	induced oviposition
підстилковий гній	livestock manure
теплокровні тварини	homeotherms
потреба в кормах	feed requirements
ФАО	FAO

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України